

ДОКЛАД

ЗА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2014 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	6
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2014 г.	6
2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2014 г.	10
3. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2014 година.	11
4. Мерки за повишаване на бюджетните приходи	13
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2014 година	15
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	20
1.1 Преки данъци.....	21
1.1.1 Корпоративни данъци.....	21
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	22
1.1.3 Други данъци	23
1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски.....	23
1.3 Косвени данъци	23
1.3.1 Данък върху добавената стойност	23
1.3.2 Акцизи	24
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	24
1.3.4 Мита.....	24
1.4 Неданъчни приходи	25
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	25
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи	25
2.1 Текущи нелихвени разходи.....	26
2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала	26
2.1.2 Осигурителни вноски	26
2.1.3 Издръжка.....	26
2.1.4 Субсидии.....	27
2.1.5 Социално осигуряване и грижи	28
2.2 Капиталови разходи.....	29
2.3 Лихвени разходи	30
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз	30
3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2014 г.	30
3.1 Просрочени задължения.....	30
3.2 Просрочени вземания	31
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2014 година.....	32
4.1 Външно финансиране.....	32
4.2 Вътрешно финансиране	33
4.3 Приватизация.....	35
III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2014 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ	36
1. Държавен бюджет	36
2. Социалноосигурителни фондове	38
2.1 Държавно обществено осигуряване	38
2.2 Национална здравноосигурителна каса.....	38
3. Бюджети на общините	39

4. Българско национално радио	41
5. Българска национална телевизия	41
6. Българска телеграфна агенция	41
7. Държавни висши училища	42
8. Българска академия на науките	42
9. Национален фонд	42
10. Сметка за Европейски средства на Разплащателна агенция към Държавен фонд „Земеделие”	44
11. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	46
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	48

Използвани съкращения

Н1 - първо полугодие
АМ – Агенция „Митници”
АПИ – Агенция „Пътна инфраструктура”
БВП – брутен вътрешен продукт
БДЖ ЕАД – „Български държавни железници” ЕАД
БНБ – Българска народна банка
ВОП – вътреобщностни придобивания
ВСС – Висш съдебен съвет
ДВ – Държавен вестник
ДДС – данък върху добавената стойност
ДИЗ – държавни инвестиционни заеми
ДОО – държавно обществено осигуряване
НЗОК - Национална здравноосигурителна каса
ДДФЛ – Данъци върху доходите на физическите лица
ДФЗ – Държавен фонд „Земеделие”
ЕК – Европейска комисия
ЕС – Европейски съюз
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси
ИПЦ – индекс на потребителските цени
КТБ – Корпоративна търговска банка АД
КСО – Кодекс за социално осигуряване
КФП – Консолидирана фискална програма
МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие
МВР – Министерство на вътрешните работи
МВнР – Министерство на външните работи
МЗ – Министерство на здравеопазването
МЗХ – Министерство на земеделието и храните
МИЕ – Министерство на икономиката и енергетиката
МО – Министерство на отбраната
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МРР – Министерство на регионалното развитие
МС – Министерски съвет
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МФ – Министерство на финансите
НАП - Национална агенция за приходите
НК ”ЖИ” – Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ – Национален осигурителен институт
НС – Народно събрание
НСИ – Национален статистически институт
НРС – наблюдение на работната сила
НСО – Национална служба за охрана
НФ – Национален фонд
ОП – Оперативна програма
ПЗР – преходни и заключителни разпоредби
ПРБ – първостепенни разпоредители с бюджет
п. п. – процентни пункта
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ – преки чуждестранни инвестиции
ПФИ – Преходен финансов инструмент

ПМС – Постановление на Министерския съвет
ПИБ – Първа инвестиционна банка АД
СКФ – Структурни фондове и Кохезионен фонд
СНС – система на националните сметки
УПФ – Учителски пенсионен фонд
ФГВРС – Фонд „Гарантирани вземания на работници и служители”
ФМ на ЕИП – Финансов механизъм на Европейско икономическо пространство
ХИПЦ – Хармонизиран индекс на потребителските цени
ЦБ – Централен бюджет

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2014 г.

Брутният вътрешен продукт¹ в страната за първото полугодие на 2014 г. възлезе на 35 312 млн. лв., спрямо 35 592 млн. лв. за същия период на 2013 г. Реалният растеж се ускори до 1,6% през второто тримесечие на годината, а за полугодieto - до 1,4%², спрямо 0,9% за 2013 г.

Докато през 2013 г. потребителските разходи отбелязаха спад, 2014 г. започна с известно възстановяване. През първото тримесечие крайното потребление се повиши с 3%, а през второто нарастването му се забави до 2%. През юли обаче показателят за доверие на потребителите отбеляза понижение с 4,3 пункта спрямо предходното наблюдение от април. Анкетата показва влошени очаквания, както за финансовото състояние на домакинствата, така и за икономическата ситуация в страната.

Растежът при инвестициите в основен капитал продължи през първата половина на 2014 г., съответно с 3,4 и 3,9% за първо и второ тримесечие. С основен принос са капиталовите разходи на правителството, докато инвестиционната активност в частния сектор намалява.

През 2013 г. износьт на стоки и услуги бе определящ за растежа на БВП, но за периода януари-юни 2014 г. той нарасна с едва 2,2% поради спад в търговията с трети страни. Повишаването на вътрешното търсене доведе до растеж на вноса на стоки и услуги през първо тримесечие от 6,3%, а през второ с 1 процент.

От страна на предлагането, с положителен принос към растежа бяха индустрията и услугите. Брутната добавена стойност в страната нарасна средно с 2,2% за полугодieto, като единствено аграрният сектор се представи слабо, със спадове съответно от 1,4% и 1,5% за първо и второ тримесечие.

За първото полугодие промишленото производство в страната се повиши с 3,9%, като от май месец започна нарастване на оборотите, както на вътрешния, така и на външния пазар. В строителния сектор беше отчетено повишаване на индекса на продукцията благодарение на гражданското строителство, което се увеличи с 14,3% за полугодieto; а от месец май се наблюдава и слабо нарастване при сградното строителство.

През първата половина на 2014 г. броят на заетите се увеличи на годишна база, подпомогнат от положителното развитие на показателя в селското стопанство и част от дейностите в услугите. През първите три месеца заетостта нарасна с 0,3%³ спрямо същия период на предходната година, повлияна най-вече от увеличението на заетите в селското стопанство (с 4,1%)⁴. Общият принос на услугите беше неутрален, тъй като отбелязаното увеличение на заетите в търговия, транспорт и хотели и ресторанти (от 1,1%) беше неутрализирано от отрицателната динамика (от 4,3%) в професионални дейности, научни изследвания, административни и спомагателни дейности. Последният отрасъл беше сред основните двигатели за стабилизирането на заетостта през 2013 г., а от началото на 2014 г. динамиката на заетите е повлияна от по-малкия брой лица, включени в програмите за субсидирана заетост, финансирани с бюджетен ресурс, спрямо предходната година. Броят на заетите в индустрията продължи да намалява, както в промишлеността, така и в строителството, но наетите⁵ в промишлеността се стабилизираха около нивото си от предходната година, а през второто тримесечие слабо нараснаха спрямо съответния период на 2013 г. През второто тримесечие общата заетост продължи да следва възходяща посока

¹ Данните за второ тримесечие на 2014 г. са на база експресни оценки за БВП на НСИ.

² Данните за БВП и компонентите му са сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

³ Според данните от Системата на националните сметки (СНС).

⁴ Съгласно агрегация на икономическите дейности по 10 отрасли.

⁵ Според данните от Наблюдението на предприятията.

на развитие, като растежът на показателя на годишна база възлезе на 1,3% ⁶, обусловен в основна степен от положителната динамика в селското стопанство и услугите.

Нивото на безработица намалня на годишна база за първи път от началото на кризата до момента. В началото на 2014 г. нивото на безработица (по данни от НРС) остана на равнището си от последното тримесечие на предходната година, в размер на 13%, и намалня с 0,8 пр.п. спрямо първите три месеца на 2013 г., когато беше отбелязан 10-годишен връх. Сезонната заетост подпомогна намалението на показателя до 11,4% средно за второто тримесечие и понижението на годишна база се ускори до 1,4 пр.п. За разлика от 2013 г., когато повишената икономическа активност на населението беше фактор за задържане на високите нива на безработица, в началото на 2014 г. по-високото участие в работната сила и мотивация за намиране на работа се трансформираха в намаление на безработицата, което е показател за нарасналите възможности за създаване на заетост в икономиката.

Успоредно с възстановяването на заетостта, производителността на труда запази темпа си на нарастване около средния за предходната година. През първите три месеца на 2014 г. производителността на труда нарасна с 1,1%, при среден темп на увеличение за предходната година от 1,3% ⁷. С отрицателна динамика на показателя се характеризираше селското стопанство, а в сектора на услугите растежът на производителността на труда се задържа около този от предходната година. В индустрията се наблюдаваше подобрение, подкрепено от повишението на показателя в промишлеността, където производителността на труда се увеличи с 4,5% през първите три месеца на годината.

Доходите от труд значително забавиха темпа си на нарастване в номинално изражение, а понижението на потребителските цени спомогна за по-голямо реално нарастване на заплатите. За първите две тримесечия на 2014 г. средната работна заплата в страната се повиши с 2,3% спрямо първото полугодие на предходната година. Същественото забавяне в динамиката на показателя беше обусловено от развитието на доходите в частния сектор, където заплатите се увеличиха средно с 0,6%, докато тези в общественния сектор нараснаха със 7,2%. Отбелязаното понижението на потребителските цени през първите шест месеца спомогна за повишаване на покупателната способност на доходите, като реалният растеж на работната заплата (дефлиран с ХИПЦ) възлезе на 4,2%, съответно 2,4% и 9,1% в частния и общественния сектор на икономиката.

Въпреки значителното забавяне в растежа на доходите, той изпревари темпа на нарастване на производителността на труда. През първото тримесечие на 2014 г. растежът на компенсациите на един нает се забави до 2,5% на годишна база, а производителността на труда в номинално изражение отбеляза намаление, поради понижението на БВП, повлияно от намалението на цените в страната. Последното доведе до повишение на реалните разходи за труд на единица продукция (РТЕП) с 4,9% спрямо първите три месеца на 2013 г. Същевременно, физическият обем на новосъздадения доход се повиши през разглеждания период и спомогна за забавяне в темпа на нарастване на номиналните РТЕП до 1,4% за първото тримесечие на 2014 г., при 5,2% средно за предходната година ⁸. В промишлеността, която е и пряко изложена на конкурентен натиск на външните пазари, номиналните РТЕП намаляха с 1,1% през първите три месеца на 2014 г. на годишна база.

Инфлацията имаше ясно изразена тенденция към понижението от началото на 2013 г., а от второто полугодие на предходната година до юни 2014 г. тя е отрицателна по месеци на годишна база. За юни 2014 г. спрямо съответния месец на предходната година инфлацията беше минус 1,8%, а средногодишната стойност на хармонизирания индекс на потребителските цени отчете дефлация от 1,3%.

Международните цени на суровините са основен фактор за отрицателната инфлация. Цените на петрола и на неенергийните суровини, търгувани на международните пазари, имаха

⁶ По данни от Наблюдението на работната сила (НРС), според които темпът на нарастване на показателя на годишна база през първото тримесечие от 1,4 % беше близък до този от вторите три месеца на годината.

⁷ Производителността на труда е изчислена като отношение на БВП по цени от 2005 г. и броя на заетите лица.

⁸ Номиналните РТЕП показват отношението между компенсациите на един нает по текущи цени и БВП на един зает по постоянни цени.

отрицателно изменение на годишна база още в началото на 2013 г., което продължи до първото тримесечие на тази година. Допълнително влияние за тяхното понижение изчислено в лева оказа и поевтиняването на щатския долар спрямо европейската валута. Цените на производител на промишлена продукция в България предназначена, както за вътрешния пазар, така и за износ имаха отрицателно изменение от второто тримесечие на предходната година до месец юни 2014 г., когато спадът в общото равнище на цените за вътрешния пазар намалю до -0,5%, а за износ до -1%.

Корекциите в административните цени също повлияха за намалението на общото равнище на потребителските цени. От началото на годината, административните цени намалюха общо с 1,9%, което допринесе с 0,3 пр.п. за общата дефлация (1,7%) от началото на годината. Цените на електроенергията и топлоенергията намалюха през януари съответно с 2,7 и 0,3%. Услугите на лекари и стоматолози, сключили договор с НЗОК поевтинюха с 28,6%, което допринесе с 0,2 пр.п. за спада на общата инфлация от началото на годината.

Отрицателните стойности на базисната инфлация се задълбочиха през първата половина на 2014 г. За юни 2014 г. стойността на този индикатор, който обхваща групите на пазарните неенергийни промишлени стоки и услугите, беше отрицателна 1,4%, а в края на 2013 г. спадът беше 0,7%. Цените на неенергийните промишлени стоки започнаха да поевтинюват още от 2011 г. За юни 2014 г. общото им понижение беше 2,2% - най-значимото за последните четири години. Другата част от базисната инфлация – услугите – също спадат от началото на тази година. За юни годишното намаление при тази група беше 0,9%. Вторичните ефекти от по-ниските цени на горивата и хранителните стоки са причина за забавяне на поскъпването при транспортните услуги и общественото хранене. Икономиката се развива доста под потенциалното производство - отклонението от потенциала показва най-голям спад през 2013 и 2014 г., което съвпада с наблюдаваните дефлационни процеси през последните две години.

Международните валутни резерви достигнаха 14,3 млрд. евро в края на юни 2014 г., след като се понижиха с 1,8% на годишна база, при ръст от 5,2% година по-рано. Валутните резерви спадаха на годишна база през цялото полугодие. За това допринесе в най-голяма степен последователното годишно понижение през целия период на банковите резерви, което се дължеше на отпадането от началото на 2014 г. на изискванията за заделянето на специфични резерви след привеждане на българското законодателство в съответствие с новата правна рамка на ЕС за дейността на кредитните институции, създадена с приемането на Директива 2013/36 ЕС и Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и Съвета от 26 юни 2013 г. Спадът на валутните резерви се забави през юни, благодарение на значителното нарастване в края на месеца на банкнотите в обръщение. Това съвпада със ситуацията около Първа инвестиционна банка и може да се свърже с набавянето от страна на ПИБ (а вероятно и на други банки) на непосредствена левова ликвидност чрез продажби на резервна валута на БНБ. Нивото на резервите осигуряваше необходимата стабилност на валутния борд, като в края на юни покритието на паричната база с резерви бе 164,5%, международните валутни резерви покриваха 6,1 месеца внос на стоки и услуги на годишна база, а към края на май съотношението им с краткосрочния външен дълг достигна 142,2% .

Паричното предлагане нарасна със 7,4% в края на юни спрямо година по-рано. Данъчното облагане на доходите от лихви по срочни депозити продължи да бъде основен фактор за динамиката на паричните агрегати и през първата половина на 2014 година. С най-голям принос за нарастването на широките пари бяха овърнайт депозитите и депозитите, договорени за ползване след предизвестие, които в края на юни нараснаха на годишна база съответно с 18,4% и 31%. Депозитите с договорен матуритет запазиха отрицателния си принос за изменението на МЗ, а в края на полугодие се свиха спрямо същия месец на предходната година със 7,5%. Темпът на растеж на общия размер на депозитите на местните икономически агенти в банковата система в края на първото полугодие на 2014 г. се забави спрямо съответния период на предходната година (6,6% през юни 2014 г. при 7,8% в края на същия месец на 2013 година). Това до известна степен може да се отдаде на овладяната в рамките на няколко дни през юни ситуация около опитите за атаки срещу Първа инвестиционна банка. Тогава от банковата система бе изтеглено известно количество пари в брой, което доведе до по-значително нарастване на парите извън парично-финансови институции през месеца, както спрямо предходния месец, така и на годишна база.

Кредитът за частния сектор започна възходяща тенденция от началото на 2014 г., която се запази през цялото първо полугодие. Растежът му на годишна база в края на юни 2013 г. се ускори до 2,3% при 0,2% в края на предходната година и 0,8% година по-рано. Благоприятното развитие на кредита се дължеше основно на последователното ускоряване на ръста на кредитите за нефинансови предприятия, който достигна до 3,1% в края на юни 2014 г. в сравнение с 2% през същия месец на 2013 г. и 0,1% в края на декември. Приносът на кредитите за домакинства също стана положителен през второто тримесечие на настоящата година. Потребителските кредити отбелязаха относително висок темп на растеж през първите два месеца на годината (2,2%), след което през март той се забави до 0,9% и се стабилизира на това ниво до края на полугодieto. Жилищните кредити се понижаваха на годишна база през първото тримесечие, но през второто излязоха на положителна територия и в края на юни растежът им достигна 0,4%.

Банковата система в България поддържаше високите си показатели за ликвидност и капиталова адекватност през първите две тримесечия на 2014 г. Коефициентът на ликвидните активи на 27-те банки (без банковата група на КТБ) се повиши, след като банките увеличиха ликвидните си активи предвид ситуацията с КТБ и ПИБ, и в края на юни бе 28,9% (година по-рано коефициентът на ликвидните активи за цялата банкова система беше 25,9%). За същия период общата капиталова адекватност се повиши от 17% за цялата система до 21,2% за 27-те банки, като тук трябва също да се отчете и ефекта от включването на специфичните провизии за кредитен риск в изчисляването на капитала за надзорни цели от началото на 2014 г. Делът на лошите кредити (с просрочие над 90 дни) в кредитите за нефинансови предприятия и домакинства в края на юни достигна 16,2% за 27-те банки срещу 17,1% за цялата система в края на първото полугодие на 2013 г. През първите пет месеца на настоящата година се наблюдаваше тенденция на нарастване на нетния лихвен доход на годишна база, докато разходите за обезценка се понижаваха стабилно, което имаше благоприятно отражение върху доходността на системата. През юни групата на КТБ реализира значителни загуби, но въпреки това нетният финансов резултат на цялата система достигна 332 млн. лв. и годишен ръст от 4,5%. Нетната печалба на 27-те банки без групата на КТБ беше 408 млн. лева.

Балансът по текущата сметка остана положителен и през първото полугодие на 2014 г., въпреки влошаването на търговското салдо. Салдото на текущата сметка достигна 0,6% от БВП при 0,3% за същия период на 2013 г.

Търговският дефицит се разрасна до 1,5 млрд. евро при негативна динамика на износа и вноса. Номинално, износът на стоки се понижи с 3,4% на годишна база, а спадът при вноса бе 0,5%. За отчетеното намаление основна роля имаха по-ниските международни цени. По данни на НСИ, в количествено отношение както внесените, така и изнесените стоки през първите шест месеца на 2014 г. надвишават нивата от съответния период на 2013 г. Наблюдаваше се по-активна търговия с държавите членки на ЕС, докато при износа и вноса от трети страни бе отчетено понижение. В стоково отношение, номиналният спад на вноса се дължеше на групата минерални горива. Петролните продукти имаха отрицателен принос и за изменението на износа, на понижението бе резултат и от по-нисък експорт на суровини (метали и суровини за хранително-вкусовата промишленост).

За първото полугодие на тази година излишъкът по статията услуги се повиши с 16,9% до 621,5 млн. евро (1,5% от БВП). По-съществено нарастване бе отчетено при износа на транспортни услуги (10,5% на година база) и приходите от пътувания на чуждестранни граждани в страната (4,1%). Положителен принос за подобрението в салдото имаше и спадът във вноса на транспортни услуги и други услуги (други бизнес услуги и компютърни и информационни услуги).

По-малкото инвестиционни доходи, платени на чужденци, доведоха до значително подобрене в баланса на нетните доходи (дефицит от 0,2% от БВП при 1,6% през полугодieto на 2013 г.). Салдото на текущите трансфери се понижи в резултат от по-малко трансфери към сектор „Държавно управление“.

По финансовата сметка бе отчетен приток на капитали в размер на 0,9% от БВП. Преките чуждестранни инвестиции в страната в периода януари-юни възлязоха на 490 млн. евро (1,2% от

БВП), като бяха съсредоточени в предприятия от преработващата промишленост и операциите с недвижими имоти.

2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2014 г.

➤ Брутен вътрешен продукт

Според прогнозата на Министерство на финансите от месец септември 2013 г., която е използвана при изготвянето на Бюджет 2014 г., се очаква **икономическият растеж на страната да достигне 1,8%**. Имайки предвид експресните оценки на НСИ, на базата на които ръстът за първото полугодие на годината е 1,4% (сезонно изгладени данни), заложеният реален растеж към момента изглежда реалистичен.

През първото полугодие на годината, растежът на БВП бе формиран от вътрешното търсене, което съответства на очакванията, заложи в прогнозата за бюджета. Крайното потребление нарасна средно с 2,5 % на годишна база, а инвестициите в основен капитал – с 3,6 % при очаквани растежи за 2014 г. съответно от 1,9 % и 1,7 процента.

В същото време представянето на износа е значително по-слабо от очакваното. За периода януари-юни 2014 г., растежът на износа достигна едва 2,2 % в реално изражение при очакван ръст за годината от 7,2 процента.

Нарастването на вътрешното търсене се отрази в повишаване на вноса с 3,6 % за първото полугодие на годината и така нетният износ имаше отрицателен принос към растежа на БВП.

Дефлационните процеси в страната през първата половина на настоящата година се отразиха в номинален спад на БВП от 0,8 %. Очаква се дефлаторът на БВП за 2014 г. да бъде близък до нула при заложен дефлатор в бюджетната прогноза от 1,5 %. Това ще се отрази в значително по-ниска номинална стойност на БВП за 2014 г. от очакваната в макрорамката за Бюджет 2014 г.

➤ Пазар на труда

Развитието на пазара на труда до средата на годината подкрепя очакванията, залегнали в Бюджет 2014. Положителната динамика на заетите през първото полугодие е в съответствие с очакваното по-бързо възстановяване на заетостта, като средният за годината темп на увеличение се очаква да възлезе на около 0,5%⁹. През първите две тримесечия на 2014 г. нивото на безработица се понижи на годишна база с по-бърз темп от очаквания и може да се очаква неговата средногодишна стойност да бъде по-ниска от заложеното в Бюджет 2014 ниво от 12,6%¹⁰. Последното е свързано и с малко по-нисък коефициент на икономическа активност от очакваното равнище от 54,8% (за възрастовата група 15+).

Едновременно с по-бързото възстановяване на пазара на труда, доходите от труд забавиха темпа си на повишение на годишна база. Динамиката на доходите от труд през първата половина на 2014 г. следваше очаквания профил на изменение в Бюджет 2014 г., като отчетеният растеж от около 2,5% дава основания да се очаква по-нисък средногодишен ръст от заложения 5,5%.

➤ Инфлация

Развитието на инфлационните процеси в страната през първата половина на годината е доста по-ниско от очакванията в ЗДБРБ за 2014 г., където е заложена средногодишна инфлация от 1,8 %.

Въпреки че спадът в международните цени изглежда преодолян за петрола и като цяло за неенергийните суровини, то при подгрупите храни и метали спадът в доларово изражение продължава.

⁹ Според дефиницията на СНС.

¹⁰ Според дефиницията на НРС.

Санкциите срещу Русия и тяхната ответна реакция на ограничаване на вноса от ЕС също има ефект към намаление на цените, тъй като нереализираният износ в рамките на ЕС увеличава предлагането. Такъв е примерът със забраната на вноса от ЕС на хранителни продукти от началото на месец август 2014 г. в продължение на една година.

Дефлационните процеси в България, представени чрез цените на производител, е възможно да затихнат от втората половина на годината, поради динамиката на международните цени. При потребителските цени, спадът в общото равнище на цените очакваме да бъде преодолян едва в края на 2014 г., когато е възможно инфлацията в края на годината да бъде близо до нула, а средногодишната инфлация ще остане отрицателна около 1%.

➤ *Платежен баланс*

Негативната динамика на международните цени и по-неблагоприятната от очакваното външна среда ще се отрази в номинални растежи на износа и вноса на стоки, съществено по-ниски от залегналите в Бюджет 2014. В съответствие с прогнозата, се очаква излишъкът по текущата сметка да се свие през текущата година, с основен отрицателен принос от страна на търговския баланс. Нарушения в изплащането на средства от ЕК по оперативни програми може да се отрази в по-ниски от заложените текущи трансфери.

3. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2014 година.

Първото полугодие на годината премина под знака на сериозен натиск върху бюджетната позиция, свързан от една страна с по-ниските от планираните приходи, и от друга – с напрежение върху разходите за осигуряване на ресурс за обезпечаване на очертаващия се недостиг на средства за здравноосигурителни разходи над разчетите към Закона за бюджета на НЗОК за 2014 г., което наложи в следствие закона да бъде актуализиран. Към 30.06.2014 г. бюджетната позиция на страната се влошава номинално с 990,2 млн. лв. (1,2 п.п. от БВП), основно поради изпреварващ ръст на разходите докато приходите остават на нивото си от предходната година. При планиран ръст с разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. на данъчните приходи спрямо отчетените за 2013 г. от 8,8 на сто данъчните приходи към полугодieto на 2014 г. нарастват едва с 2,7 на сто спрямо същия период на предходната година.

Основните рискове и акценти по отношение на изпълнението на бюджета през първото полугодие на годината могат да се обобщят до следните:

Риск от значително влошаване на бюджетната позиция на годишна база спрямо планираната цел поради неизпълнение на разчетите по приходите

Налице е напрежение при изпълнението на приходната част на Бюджет 2014, като отчетените тенденции през изминалите месеци очертават забавяне при изпълнението на разчетите в групата на косвените данъци, съответно влошаване на бюджетното салдо. Основните фактори за изоставането в данъчните приходи спрямо плана са преди всичко дефлационните процеси в икономиката, които водят до значителна ревизия на прогнозата за номиналния БВП спрямо заложената в макрорамката на бюджета, динамиката на външната търговия, все още слабото възстановяване на вътрешното търсене и др. Параметрите по изпълнението на приходите от акцизи и ДДС от внос индикират за неоправдано оптимистични допускания на етапа на планирането, включително и за очакваните ефекти от предприетите мерки за повишаване на събираемостта на приходите. По експертни оценки в Министерството на финансите неизпълнението на данъчните приходи в годишен план се очаква да надхвърли 900 млн. лв. Неизпълнение се очертава и при неданъчните приходи по държавния бюджет, поради по-малкия размер на вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ (с 42,7 млн. лв.), както и очакваните по-ниски приходи от дивиденди за държавата. Поради натиска върху бюджетната позиция от началото на годината е активиран заложения фискален буфер в чл. 55, ал. 1 на ЗДБРБ за 2014 г. за утвърждаване на разходите, максималния размер на новите задължения за разходи по чл. 4 до 46 и трансферите по чл. 1, ал. 2, раздел III, т. 1.1, 1.4, 1.5, и 1.6 в размер на 95 на сто при влошаване на бюджетното салдо по държавния бюджет спрямо заложеното в плана за годината.

Очертаващото се неизпълнение на приходите обаче превишава заложения в закона за 2014 г. буфер и налага предприемането на допълнителни мерки за стабилизиране на фискалната позиция. За преодоляване на изоставането при изпълнението на приходите също така се предприемат мерки от приходните администрации за подобряване на събираемостта на приходите (раздел 2.1 на доклада), но очакваните ефекти от тези мерки в годишен план са недостатъчни да посрещнат натиска върху бюджетната позиция от изоставането в изпълнението на разчетите по приходите.

Необходимост от спешни мерки от разпоредителите с бюджет за спазване на разходните тавани и на максималните размери на новите задълженията за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2014 г.

Тревожна е тенденцията на увеличаване на просрочените задължения в някои бюджетни системи. В тази връзка е необходимо да се предприемат спешни мерки за приоритизиране на разходите и оценка на новите задължения, с оглед спазване на одобрените показатели. В тази връзка първостепенните разпоредители с бюджет в условията на ограничен бюджетен ресурс следва да финансират разходите си до края на годината много внимателно следвайки приоритетите и спазвайки ограничителите.

Риск от загуба на средства по европейските програми и фондове и необходимост от осигуряване на ресурс от националния бюджет за извършване на плащания по замразените оперативни програми до решение на ЕК за отблокиране на плащанията към България

По отношение на разходите следва да се отбележи, че с оглед минимизиране на риска от загуба на средства по европейските програми и фондове по правилото n+2 и n+3 през настоящата година приоритетно следва да се финансират разходите по програмите и фондовете на ЕС. От друга страна замразените плащания от ЕК по ОП "Околна среда" и по две оси на ОП „Регионално развитие“ налагат осигуряването на национален ресурс за временно финансиране на разходите по Оперативните програми до вземането на решение от ЕК за възстановяване на плащанията към България, което би могло да бъде отложено за 2015 г. Това от една страна създава риск за по-висок дефицит по консолидираната фискална програма за 2014 г. спрямо заложената фискална цел, но от друга би предотвратило загубата на средства по европейските програми. Сериозен проблем е и осигуряването на необходимия ресурс, което е възможно да стане единствено чрез осигуряване на допълнително финансиране на дефицита, за което е необходимо да бъде увеличен лимита на дълга и се изисква санкция на Народното събрание.

Следва също така да се отчете, че в хода на изпълнението на проектите по европейските програми и фондове бенефициентите – бюджетни организации извършват разходи, съответно формират дефицит, за сметка на аванси и др., преведени към тях през предходни периоди и отразени в наличностите по сметките им към 01.01.2014 г. Наличностите по сметките на бенефициентите към 01.01.2014 г. са в размер на около 1 млрд. лв. Разходите за сметка на тези наличности формират допълнителен дефицит по сметките за европейски средства на бенефициентите - бюджетни организации, който влошава бюджетното салдо по консолидираната фискална програма за 2014 г. спрямо заложената фискална цел и представлява риск за изпълнението ѝ.

Недостиг на средства за разплащане на извършени дейности от лечебните заведения, за лекарства, консумативни и т.н.

Очертава се сериозно напрежение при финансиране на сектора на здравеопазването, като следва да се отбележи, че независимо от ежегодното увеличение на средствата за системата на здравеопазването, проблемът с недостига на средства за здравноосигурителни плащания през последните години се задълбочава и изостря, което налага целенасочена реформа в сектора. Наред с това е необходимо, в рамките на действащото законодателство, да се предприемат конкретни действия за заздравяване на системата с мерки, които водят до по-добър контрол върху разходите и управлението на финансовите ресурси на НЗОК, така че бюджетът на НЗОК за 2014 г. да приключи успешно в рамките на актуализацията му.

Нестабилност във финансовия сектор и необходимост от осигуряване на буфер срещу за гарантиране на стабилността на финансовата система

Освен неблагоприятните тенденции в приходите и натиска от страна на разходите друг потенциален риск за публичните финанси е нестабилността във финансовия сектор през последните месеци и започналата процедура по специален надзор в една от големите банки в страната.

4. Мерки за повишаване на бюджетните приходи

Противодействие на данъчните измами и отклонението от данъчно облагане и пресичане на контрабандните канали и незаконно разпространение на акцизни стоки

Превенцията и борбата с данъчните измами и отклонението от данъчно облагане е основен правителствен приоритет и стратегическите насоки по този приоритет са: законодателна политика за превенция и разкриване на данъчни измами и отклонение от данъчно облагане, тясно оперативно сътрудничество и междуинституционален подход.

От 1 януари 2014 г. е въведено унифицирано деклариране на данните с осигурителни декларации обр. 1 „Данни за осигуреното лице“ и обр. 6 „Данни за дължими вноски и данък“, чрез едновременно подаване на осигурителните декларации и съпоставяне на данните в тях. Мярката има за цел намаляване на опитите за манипулиране на данните подавани в декларация обр.1, водещи до злоупотреби с фондовете на ДОО и средствата на НЗОК, повишаване събираемостта на задължителните осигурителни вноски и подобряване на взаимодействието между структурите на НАП, НОИ и НЗОК.

Комплексна стратегия за борба с данъчните измами

В процес на разработване от Министерство на финансите, НАП и Агенция „Митници“ е комплексна стратегия за борба с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и укриването на данъци и задължителни осигурителни вноски.

Нова наредба за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки

Издадена е нова Наредба № Н-1 от 22.01.2014 г. за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки с която е отменена Наредба № 3 от 19.02.2010 г. за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване на акцизни стоки.

Наредба № Н-1 има за цел от една страна намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса, а от друга страна – осъществяване на ефективен превантивен контрол от страна на митническите органи върху въвеждането, производството, складирането и извеждането на акцизни стоки от данъчен склад или от друг обект. Наредба № Н-1 създава ясни правила и процедури по отношение, както на средствата за измерване и контрол, които трябва да се използват в обектите за въвеждане, производство, складиране и извеждане на акцизни стоки, така и по отношение на контрола, осъществяван от митническите органи. В наредбата е предвидено данните от средствата за измерване и контрол да се предават по електронен път към автоматизираните системи за отчетност на лицата и към информационната система на Агенция „Митници”.

Нов Закон за акцизите и данъчните складове

В процес на разработване е проект на нов Закон за акцизите и данъчните складове, който се предвижда да влезе в сила от 1 януари 2015 г. Една от целите на новия закон е да се предприемат ефективни мерки за защита на фискалната позиция и за повишаване на бюджетните приходи от акцизи, чрез въвеждане на законодателни разпоредби за превенция и борба с данъчните измами и укриването на данъци, както и за противодействие на незаконната дейност с акцизни стоки.

Решителни мерки срещу контрабандата и необявените вътреобщински доставки, като противодействие срещу нелоялната конкуренция пред българските производители

Административни мерки на Националната агенция за приходите

От 1 януари 2014 г. от Националната агенция за приходите се осъществява засилен мониторинг

върху дейността на големите търговски вериги с оглед намаляване на загубите и предотвратяване на измами с ДДС при търговията с бързооборотни стоки с произход от вътрешнообщностни придобивания. Ежемесечно се извършва мониторинг на 11 дружества, собственици на големи търговски вериги, при които се анализира поведението им. В резултат на мониторинга и контрола е констатирана значителна промяна в поведението на дружествата по отношение на преките им доставчици. Промяната се състои в това, че с малки изключения вече не се установяват взаимоотношения на големите търговски вериги с дружества с рисково поведение.

Осъществява се ефективна координация и обмен на информация между Национална агенция за приходите, Прокуратурата на Република България, Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция „Национална сигурност“ за ефективна превенция и борба с данъчните измами и отклонението от данъчно облагане.

Административни мерки на Агенция „Митници“

От 1 януари 2014 г. от Агенция „Митници“ са предприети комплексни мерки за засилване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи за постигане на по-ефективно противодействие и борба с нарушенията и престъпленията на митническото и акцизно законодателство.

Извършват се съвместни проверки на митнически мобилни групи с органите на МВР в районите на ГКПП и във вътрешността на страната, като основно проверките са насочени върху спазване на митническото и акцизно законодателство, както и проверки с цел недопускане на нерегламентирано проникване на територията на страната на наркотици, оръжие и прекурсори.

В резултат на проверките се наблюдава ръст на разкритите от Агенция „Митници“ количества нелегални акцизни стоки.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2014 ГОДИНА

Основните параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодие на 2014 г., съпоставени с изпълнението към полугодие на 2013 г. и разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. са представени на следната таблица:

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидираната фискална програма към 30 юни 2014 година.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2013	Разчет към ЗДБРБ за 2014 г. по КФП	Отчет Н1 2014 г.			Отчет Н1 2014 към отчет Н1 2013	Отчет Н1 2014 към разчет 2014
			КФП	Национале н бюджет	Европейски средства		
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	14 165,8	31 035,4	14 170,7	13 046,5	1 124,2	100,0%	45,7%
Данъчни приходи	10 885,3	24 328,7	11 179,6	11 179,6		102,7%	46,0%
Преки данъци	2 022,2	4 320,2	2 249,1	2 249,1		111,2%	52,1%
Косвени данъци	5 493,8	12 829,0	5 402,1	5 402,1		98,3%	42,1%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	2 905,7	6 281,8	3 037,3	3 037,3		104,5%	48,3%
Други данъци *	463,6	897,6	491,1	491,1		105,9%	54,7%
Неданъчни приходи	2 192,0	3 471,3	1 824,2	1 823,2	0,9	83,2%	52,5%
Помощи	1 088,5	3 235,4	1 167,0	43,7	1 123,3	107,2%	36,1%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	14 172,0	32 507,7	15 167,1	13 286,7	1 880,4	107,0%	46,7%
Нелихвени	13 258,8	29 792,6	14 365,3	12 485,0	1 880,4	108,3%	48,2%
Текущи	11 922,0	24 798,4	12 628,3	12 021,1	607,2	105,9%	50,9%
Капиталови	1 336,8	4 994,1	1 737,0	463,9	1 273,2	129,9%	34,8%
Лихвени	379,8	669,8	240,1	240,1	0,0	63,2%	35,8%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		1 140,6					
Вноска в бюджета на ЕС	533,4	904,7	561,7	561,7		105,3%	62,1%
Трансфер от централния бюджет				-307,9	307,9		
БЮДЖЕТНО САЛДО	-6,2	-1 472,3	-996,4	-548,2	-448,2		

* Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват саморазходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

➤ Приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2014 г. са в размер на **14 170,7 млн. лв.**, което представлява 45,7 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2014 г. За сравнение размерът на приходите и помощите за първите шест месеца на 2013 г. бе 14 165,8 млн. лв., или 46,6 % от разчетите за годината, т.е. към полугодие има изоставане при изпълнението на годишните разчети с 0,9 п.п.

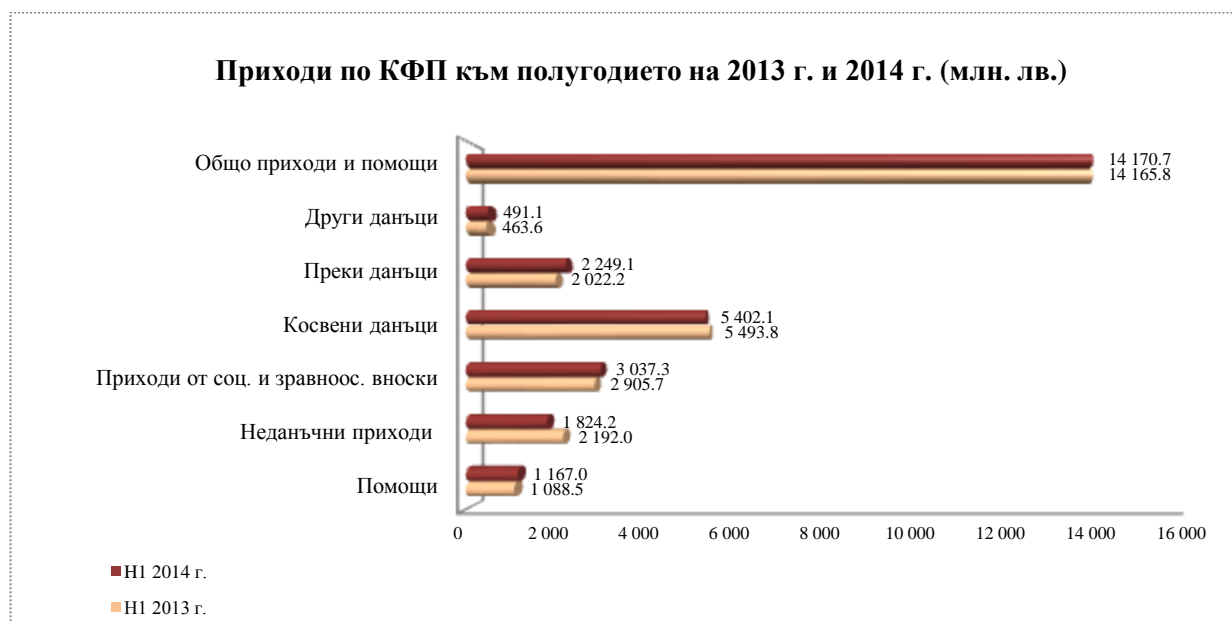
Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2014 г. възлиза на 11 179,6 млн. лв., което представлява 78,9 % от общите постъпления по КФП. Постъпленията в групата представляват 46,0 % от планираните за годината приходи в разчетите към ЗДБРБ за 2014 година при изпълнение на годишния план към полугодие на 2013 г. от 47,6 процента. Съпоставени със същия период на предходната година данъчните приходи нарастват номинално с 294,3 млн. лв., което основно се дължи на ръста при преките данъци. Отчетеният номинален ръст от 2,7 процента спрямо същия период на предходната година остава значително под заложения в разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. ръст на данъчните приходи, като отчетения номиналният ръст по държавния бюджет е едва 1,9 процента. Изпълнението на разчетите в частта на преките данъци е близко до планираното за периода, докато при косвените данъци се отчита изоставане. Приходите в частта на преките данъци

възлизат на 2 249,1 млн. лв., което представлява 52,1 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година те нарастват номинално с 226,9 млн. лв. (11,2 %). Приходите от косвени данъци са в размер на 5 402,1 млн. лв., което представлява 42,1 % от годишния разчет. За сравнение изпълнението на годишните разчети към полугодieto на 2013 г. бе 46,1 процента. Постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 491,1 млн. лв., което представлява 54,7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. при 57,3 % изпълнение на разчета към полугодieto на 2013 година. Приходите от социалноосигурителни и здравни вноски към 30.06.2014 г. са в размер на 3 037,3 млн. лв. или 48,3 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват със 131,6 млн. лева.

Постъпилите **неданъчни приходи** към 30.06.2014 г. са в размер на 1 824,2 млн. лв., което представлява 52,5 % от годишните разчети, като се отчита намаление спрямо първото полугодие на 2013 г. от 367,9 млн. лв. или 16,8 на сто. При съпоставката със същия период на предходната година следва да бъде отчетен базов ефект от постъпили приходи с еднократен характер през първото полугодие на 2013 г. в частта на неданъчните приходи (от дивидент за държавата и присъдени суми в полза на държавата в общ размер на 303 млн. лв.), както и ефект от променените нормативни срокове и ставки за внасяне на дължимите дивиденти от държавни предприятия.

Помощите (основно от предпришединителните инструменти и от фондовете на ЕС) за първото полугодие на 2014 г. са в размер 1 167,0 млн. лв., което представлява 36,1 % от разчета за годината, като се отчита увеличение спрямо първото полугодие на 2013 г. от 78,5 млн. лв. или 7,2 на сто.

Основните приходни групи за полугодieto на 2014 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидираната фискална програма** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2014 г. са в размер на **15 167,1 млн. лв.**, което представлява 46,7 % от годишния разчет. Спрямо юни 2013 г. общо разходите по КФП са нараснали с 995,1 млн. лв. (7,0 %), което се дължи основно на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС и на ръст при социалните разходи. Разходите по сметките за европейски средства (вкл. националното съфинансиране) нарастват с 48,6% (615,1 млн. лв.) спрямо същия период на 2013 г., а тези по националния бюджет – с 379,9 млн. лв. (2,9 %). Разходите по сметките за европейски средства (вкл. националното съфинансиране) към края на юни 2014 г. са в размер на 1 880,4 млн. лв., като отчетените за същия период на 2013 г. разходи са в размер на 1 265,2 млн. лв. В структурно отношение най-голямото номинално увеличение се отчита при капиталовите разходи и субсидиите за нефинансови предприятия, в резултат на ускореното

усвояване на средствата по европейски програми. *Нелихвените разходи* са в размер на 14 365,3 млн. лв. и нарастват с 1 106,5 млн. лв. спрямо първите шест месеца на 2013 г. *Текущите нелихвени разходи* към юни 2014 г. са в размер на 12 628,3 млн. лв. (50,9 % от разчета за годината), *капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 737,0 млн. лв. (34,8 % от разчетите към ЗДБРБ за 2014 г.). *Лихвените плащания* са в размер на 240,1 млн. лв. (35,8 % от планираните за 2014 г.).

➤ **Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към края на юни 2014 г. от централния бюджет, възлиза на **561,7 млн. лв.**, което е в съответствие с Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ)1150/2000 на Съвета от 22 май 2000 година за прилагане на Решение 94/728/ЕО, Евратом относно системата за собствени ресурси на Общностите, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 394,6 млн. лева;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 79,6 млн. лева;
- корекция за Обединеното кралство – 35,3 млн. лева;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 52,3 млн. лева.

➤ За първото полугодие на 2014 г. **бюджетното салдо по КФП е отрицателно** в размер на **996,4 млн. лв.** и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 548,2 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 448,2 млн. лв. Дефицитът се формира основно от по-високите разходи по европейските програми и фондове, както и от по-високите социални разходи, вкл. и поради базов ефект от увеличението на пенсиите от 01.04.2013 година.

➤ **Общият размер на касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2014 г. е **2 553,6 млн. лв.** **Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2014 г.** (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на **1 991,9 млн. лева**

➤ **Фискалният резерв¹¹** към 30.06.2014 г. е в размер на **6,6 млрд. лв.**, в т.ч. 5,9 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,7 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2014 година.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	ЗДБРБ за 2014 г.	Отчет Н1 2013	Отчет Н1 2014	Изпълнение Н1 2014 спрямо ЗДБРБ за 2014	Отчет Н1 2014 спрямо отчет Н1 2013
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 909,7	805,2	913,9	47,9%	113,5%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 899,1	1 450,7	1 453,1	50,1%	100,2%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	2 962,9	1 423,3	1 485,8	50,1%	104,4%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 235,2	1 706,0	1 942,0	60,0%	113,8%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	11 262,3	5 342,6	5 569,1	49,4%	104,2%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 767,2	704,8	962,3	34,8%	136,5%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	543,6	305,4	355,5	65,4%	116,4%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	4 212,6	1 520,9	1 683,6	40,0%	110,7%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 810,4	379,8	240,1	13,3%	63,2%
ОБЩО РАЗХОДИ	31 603,0	13 638,6	14 605,4	46,2%	107,1%

¹¹ В съответствие с §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси, обхватът на фискалния резерв е променен, като се включват салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране на устойчивост на държавната пенсионна система, други финансови активи по чл. 152, ал. 22 от ЗПФ, и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

* Във функция "IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

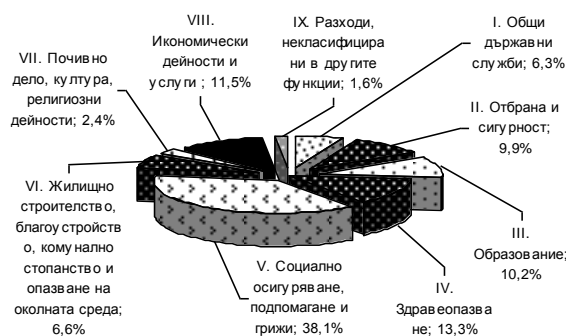
Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодieto на 2014 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2014 г.

Отчет първо полугодие 2014 г.

Планираните разходи за функция **общии държавни служби** са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се включват и разходите, свързани с научна и изследователска дейност. Извършените разходи за тази функция към полугодieto на 2014 г. са в размер на 913,9 млн. лв., което представлява 47,9 % от планираните с разчета за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите във функцията са по-високи с 13,5 на сто.

Разходите за **отбрана и сигурност** през 2014 г. са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре функционираща съдебната система, издръжка на администрацията на затворите, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за първото полугодieto на 2014 г. е 1 453,1 млн. лв., което представлява 50,1 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, разходите за отбрана и сигурност остават номинално близки до отчетените през полугодieto на 2013 г.

Политиките в сферата **на образованието** също са сред основните разходни приоритети. За първото полугодие на 2014 г. са осигурени необходимите средства за финансирането на основните инструменти като единни разходни стандарти, стипендии, безплатни учебници, средства за хранене на ученици, за осигуряване на безплатен превоз, за ученически общежития и други. Запазено е и програмно-конкурсното финансиране на средното образование, като основната част от средствата ще се предоставят за оптимизация на училищната мрежа, повишаване на квалификацията на персонала в системата на народната просвета, външно оценяване и др. През 2014 г. продължава финансирането на целодневната организация на учебния процес, като са осигурени средства за целодневна организация на учениците до IV клас. Висшето образование се финансира с прилагането на диференциран подход в зависимост от комплексна оценка на качеството на обучение. Размерът на разходите за функция образование за полугодieto е 1 485,8 млн. лв., като отчитат ръст от 4,4 % спрямо същия период на миналата година. Разходите за сферата на образованието за изминалите шест месеца на 2014 г. представляват 50,1 % от разчетените за 2014 година.

Разходите в сферата на **здравеопазването** през първото полугодие на 2014 г. се увеличават номинално с 13,8 % спрямо същия период на 2013 г., което се дължи на по-високи

здравноосигурителни плащания, извършени от НЗОК през първите месеци на 2014 г., свързани с разплащане на задължения от предходната година. Извършените разходи за полугодieto за функцията са в размер на 1 942,0 млн. лв. и представляват 60,0 % от годишния разчет.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2014 г. са средствата за сферата на **социалното осигуряване, подпомагане и грижи**. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. С разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. 35,6 на сто от разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) са предназначени за политики и мерки във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Извършените разходи към полугодieto са в размер на 5 569,1 млн. лв. или 49,4 % от разчета за годината.

Разходите за **дейностите по жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** през първите шест месеца на годината са в размер на 962,3 млн. лв., което представлява 34,8 % от разчетите за 2014 година. Съпоставено с полугодieto на предходната година се отчита ръст на разходите във функцията с 36,5 на сто, което се дължи главно на по-високите разходи, свързани с инвестиционната дейност в общините по териториалното развитие и благоустрояване на населените места, както и с изпълнение на програмите на МРР за „Изграждане и управление на ВиК инфраструктура”, „Устойчиво интегрирано регионално и местно развитие” и публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“. Основната част от тези средства са предназначени за поддържане и изграждане на техническата инфраструктура и предоставяне на публични услуги на населението, свързани с дейностите по опазване на чистотата, водоснабдяване и канализация, озеленяване и други дейности от обществен интерес. При дейностите по опазване на околната среда се изпълняват проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. В тази област се осигуряват средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизиранието и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия.

Разходите за **почивно дело, култура и религиозни дейности** към края на полугодieto на 2014 г. са в размер на 355,5 млн. лв. или 65,4 % от разчета за годината. Тези разходи са насочени към финансиране на дейностите по култура и религиозно дело, почивно дело, физическа култура и спорт.

Разходите за **икономическите дейности и услуги** към края на полугодieto на 2014 г. са в размер на 1 683,6 млн. лв. или 40,0 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и други. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли – транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия, промишленост, строителство и др. Изграждането и модернизиранието на транспортната инфраструктура на страната е също така сред основните приоритети. В това функционално направление се осъществяват дейностите в областта на пътната инфраструктура по отношение поддържането, модернизацията и изграждането на инфраструктурата, свързани с подобряване на транспортната достъпност, постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. Чрез изграждане на националната мрежа от магистрали и свързването ѝ с европейските транспортни коридори и модернизацията и обновяването на републиканската пътна мрежа, се реализират едни от

основните цели в това направление. В областта на селското стопанство се финансират програми за: охрана и възпроизводство на горите; издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; ефективно и устойчиво използване на земеделските земи; развитие на националния генофонд; развитие на животновъдството и растениевъдството; опазване и възпроизводство на рибата и аквакултурите; опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС и др. В областта на промишлеността и строителството, се предвиждат средства за финансово осигуряване на държавната политика за насърчаване на малките и средните предприятия.

Разходите, неклассифицирани в другите функции, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2014 г. за функцията „Разходи, неклассифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи и фискални мерки. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2014 г. разходите в тази функция са в размер на 240,1 млн. лв. или 13,3 % от годишния разчет.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2013 г. и 2014 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по КФП за полугодieto на 2013 г. и 2014 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н12013	2014 г.		Отчет Н1 2014 спрямо Н1 2013	Изпълнение Н1 2014 спрямо ЗДБРБ 2014
		ЗДБРБ за 2014 г.	Отчет Н1 2014		
ОБЩО ПРИХОДИ	14 165,8	31 035,4	14 170,7	100,0%	45,7%
Данъчни приходи	10 885,3	24 328,7	11 179,6	102,7%	46,0%
Преки данъци	2 022,2	4 320,2	2 249,1	111,2%	52,1%
Корпоративни данъци	914,3	1 673,8	948,8	103,8%	56,7%
- от нефинансови предприятия *	844,6	1 509,4	866,6	102,6%	57,4%
- финансов сектор	69,6	164,5	82,1	117,9%	49,9%
ДДФЛ	1 108,0	2 646,4	1 300,4	117,4%	49,1%
Други данъци**	463,6	897,6	491,1	105,9%	54,7%
Приходи на осигурителни фондове	2 905,7	6 281,8	3 037,3	104,5%	48,3%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	2 049,9	4 461,9	2 128,3	103,8%	47,7%
- НЗОК	855,7	1 819,9	909,0	106,2%	49,9%
Косвени данъци, в т.ч.:	5 493,8	12 829,0	5 402,1	98,3%	42,1%
ДДС	3 609,1	8 281,7	3 486,6	96,6%	42,1%
Акцизи	1 806,3	4 377,9	1 834,8	101,6%	41,9%
Мита и митнически такси	66,3	136,2	70,1	105,7%	51,5%
Данък върху застрахователните премии	12,0	33,3	10,6	88,6%	32,0%
Неданъчни приходи	2 192,0	3 471,3	1 824,2	83,2%	52,5%
Вноска от БНБ	105,8	105,0	62,3	58,9%	59,3%
Други	2 086,1	3 366,3	1 761,9	84,5%	52,3%
Помощи	1 088,5	3 235,4	1 167,0	107,2%	36,1%

* Вкл. Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни лица.

** Вкл. Такси върху производство на захар изоглюкоза.

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2014 г. е **14 170,7 млн. лв.**, което представлява 45,7 % изпълнение спрямо програмата за годината. За сравнение размерът на приходите и помощите за първите шест месеца на 2013 г. бе 14 165,8 млн. лв., или 46,6 % от разчетите за годината, т.е. към полугодieto има изоставане при изпълнението на годишните разчети с 0,9 п.п.

Приходите от данъци по КФП за полугодieto на 2014 г. са в размер на **11 179,6 млн. лв.** или 46,0 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2014 г. при 47,6 % за същия период на 2013 година. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е

78,9 процента. Съпоставени със същия период на предходната година данъчните приходи нарастват номинално с 294,3 млн. лв., което основно се дължи на ръста при преките данъци. Отчетеният номинален ръст от 2,7 процента спрямо същия период на предходната година остава значително под заложения в разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. ръст на данъчните приходи, като отчетения номиналният ръст по държавния бюджет е едва 1,9 процента.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за полугодieto са в размер на 2 249,1 млн. лв., което представлява изпълнение от 52,1 % от разчета за годината, при 2 022,2 млн. лв. за същия период на 2013 година. Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за първите шест месеца на 2014 г. е 20,1 % при 18,6 % за същия период на миналата година.

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2014 г. са в размер на 3 037,3 млн. лв. или 48,3 % изпълнение спрямо разчета.

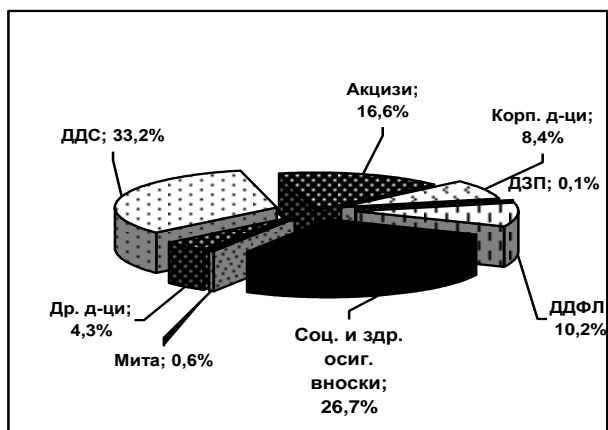
Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 5 402,1 млн. лв., което представлява 42,1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. при 46,1 % за същия период на миналата година. Спрямо полугодieto на предходната година е налице намаление от 1,7 % (91,7 млн. лв. по-малко) при планиран ръст спрямо разчетите за 2013 г. от 7,6 на сто.

По видове косвени данъци, спрямо шестмесечието на 2013 г. увеличение се отчита при постъпленията от акцизи - с 28,5 млн. лв. (1,6 % при заложен ръст от 6,4 %) и от мита с 3,8 млн. лв. (5,7 %), докато при ДДС и данък върху застрахователните премии има спад на приходите, съответно, със 122,6 млн. лв. (спад от 3,4 % при заложен ръст от 8,2 %) и с 1,4 млн. лева (11,4 %). Основните фактори за изоставането спрямо разчетите за периода на постъпленията в групата са по-песимистичното развитие на макроикономическите индикатори спрямо допусканията по макрорамката към Бюджет 2014 г., променената структура на БВП и други.

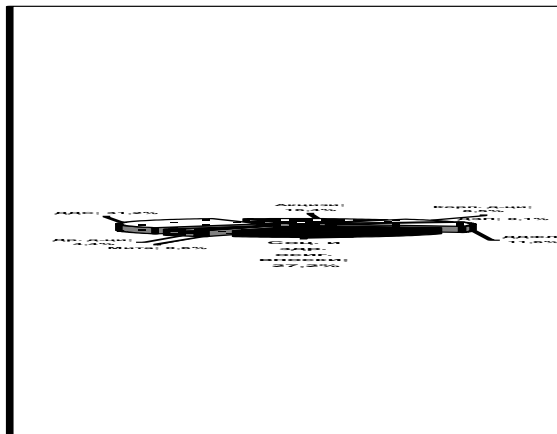
Неданъчните постъпления и помощи по консолидираната фискална програма към края на месец юни 2014 г. са в размер на 2 991,1 млн. лв., което представлява 44,6 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2013 г. има намаление от 289,4 млн. лв. (8,8 %), основно при постъпленията в частта на неданъчните приходи.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет за полугодieto на 2013 г. и 2014 г.

юни 2013 г.

юни 2014 г.

1.1 Преки данъци

1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци по КФП (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2014 г. са в размер на 948,8 млн. лв. или 56,7 % от годишния разчет и заемат 8,5 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2013 г. са постъпили с 34,5 млн. лв. (3,8 %) повече приходи. Основните фактори, влияещи върху постъпленията на приходите от корпоративни данъци, са:

- размер на декларирания корпоративен данък за финансовата 2013 г. – декларираният корпоративен данък е с 54 млн. лв. по-малко в сравнение с данъка деклариран за финансовата 2012 г.;
- авансовите вноски в края на 2013 г. – внесените в по-висок размер авансови вноски от корпоративен данък през декември 2013 г. доведоха до по-малък размер на годишен данък за довясяне. Изравнителната вноска внесена през март 2014 г. е с 85 млн. лв. по-малко в сравнение с 2013 г.;
- надвнесен корпоративен данък – надвнесенят корпоративен данък по годишните данъчни декларации за 2013 г. е със 196 млн. лв. по-малко в сравнение с надвнесеня данък за 2012 година.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 909,2 млн. лв. и представляват 57,7 % от годишния разчет за 2014 година. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидираната фискална програма е 8,1 %. Спрямо юни 2013 г. се отчита увеличение от 2,5 % или 21,9 млн. лв. Приходите от *корпоративен данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел)* към 30.06.2014 г. са в размер на 827,0 млн. лв., което представлява 58,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 година. Съпоставени с юни 2013 г. приходите от данъка нарастват с 9,4 млн. лева. Постъпленията от *корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании)* към края на юни възлизат на 82,1 млн. лв. или 49,9 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка нарастват с 12,5 млн. лева.

✓ Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2014 г. са в размер на 39,6 млн. лв. или 40,0 % от разчета за годината. За същия период на 2013 г. изпълнението е 27,0 млн. лева.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица за отчетния период са в размер на 1 300,4 млн. лв., или 49,1 % от годишния разчет и формират 11,6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2014 г. са 1 015,4 млн. лв. при 856,5 млн. лв. към 30.06.2013 г. или със 158,8 млн. лв. повече. Върху размера на постъпленията през периода оказва влияние ръста на средната работна заплата и броя наети лица.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2014 г. са в размер на 170,7 млн. лв., което е 54,2 % от годишния разчет при изпълнение на разчетите от 53,3 % за същия период на миналата година.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 7,7 млн. лева. За същия период на миналата година са били внесени 8,4 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2014 г. са в размер на 70,3 млн. лева.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на физическите лица – постъпленията от този данък към 30.06.2014 г. са в размер на 36,4 млн. лева.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2014 г. са в размер на 491,1 млн. лв. или 54,7 % от разчета за годината и представляват 105,9 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2013 година.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидираната фискална програма към 30.06.2014 г. са в размер на 85,1 млн. лв. или 43,0 % от годишния разчет, като от тях размерът на окончателните данъци върху залози за хазартни игри и върху хазартни съоръжения приходите е 26,9 млн. лева.

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2014 г. възлизат на 404,7 млн. лв., което представлява 58,2 % от годишния разчет или номинален ръст от 4,8 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (43,4 %) и данък върху превозните средства (33,5 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данък върху наследствата.

✓ Постъпления от такси върху производството на захар и изоглюкоза

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява такса, която е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от тази такса за полугодieto на 2014 г. възлизат на 1,0 млн. лева.

1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравноосигурителни вноски към края на месец юни 2014 г. е в размер на 3 037,3 млн. лв., което представлява 48,3 % от планираните за годината.

- Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. фонд „Гарантирани вземания на работници и служители” и Учителски пенсионен фонд) са в размер на 2 128,3 млн. лв. и представляват 47,7 % от предвиденото в ЗБДОО за 2014 година. Върху състоянието на приходите влияние оказват увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии средно с 2,6 на сто за 2014 г. в сравнение с 2013 г., както и увеличението на максимален месечен размер на осигурителния доход от 2 200 на 2 400 лв. Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 909,0 млн. лв. или 49,9 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по КФП е **данъкът върху добавената стойност** – 31,2 %, като отчетените постъпления са в размер на 3 486,6 млн. лв. или 42,1 % от годишния разчет при планиран ръст от 12,4 % спрямо отчетените за 2013 г.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2014 г. е 1 743,9 млн. лв., което е 40,0 % от заложените в разчетите за годината и с 4,4 % по-малко спрямо същия период на предходната година, което се дължи на динамиката на потреблението и вноса, както и на протичащите дефлационни процеси в икономиката. Върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва и извършваната планова профилактика на производствени мощности в основен икономически оператор, което отлага част от доставките на суровини за производството и съответно внасянето на дължим ДДС от внос за следващи периоди.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към 30.06.2014 г. възлизат на 1 742,7 млн. лв. или 44,4 % изпълнение на разчета за годината. Влияние върху изпълнението на постъпленията от ДДС при сделки в страната и ВОП оказва изменението на нивото на невъзстановения в срок данъчен кредит по ЗДДС (невъзстановения в срок ДДС към 30.06.2014 г. е с 59,4 % по-малко спрямо същия период на миналата година) и базов ефект от постъпили през месец февруари 2013 г. стари просрочени задължения в размер на 65 млн. лева.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи за полугодieto на 2014 г. от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на 1 834,8 млн. лв. или 41,9 % от годишния разчет и нарастват с 1,6 % (28,5 млн. лв.) спрямо същия период на миналата година при планиран ръст от 7,9 % спрямо отчетените за 2013 г. Приходите от акцизи формират 16,4 % от данъчните приходи по консолидирания бюджет.

Постъпленията от акцизи се формират от следните основни стокови групи: горива (47,9 %); тютюневи изделия (44,3 %); алкохолни напитки и пиво (6,5 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (1,3 %). Нетните постъпления от акцизи към месец юни 2014 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от горива* са в размер на 879,0 млн. лева;
- *Акцизите от тютюневи изделия* възлизат на 812,6 млн. лева;
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* възлизат на 119,4 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* – възлизат на 23,8 млн. лева.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 10,6 млн. лв., при заложи в годишните разчети към ЗДБРБ за 2014 г. 33,3 млн. лева.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита възлизат на 70,1 млн. лв. или 51,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2014 г., като заемат 0,6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение с юни 2013 г. събраните мита са с 3,8 млн. лв. повече или с 5,7 %. По-доброто изпълнение на приходите от мита, основно, се дължи на следните стокови групи: „Машини и апарати” – 2,2 млн. лв., „Автомобилни превозни средства” – 1,2 млн. лева. В стоквата структура на приходите от мита за периода януари – юни 2014 г. най-голям дял имат пет основни групи – „Машини и апарати”, „Автомобилни превозни средства”, „Електрически машини и апарати”, „Пластмаси и пластмасови изделия” и „Плодове”, и формират 41,8 % от общите приходи от мита. Водещи са приходите от мита по глава „Машини и апарати”, които възлизат на 8,5 млн. лв. и имат относителен дял от 12,2 % като спрямо периода януари – юни 2013 г. има увеличение с 3,3 млн. лева. На второ място са постъпленията по глава „Автомобилни превозни средства”, която формира 11,5 % от всички мита (7,9 млн. лева). Следващата стокова група „Електрически машини и апарати” има дял от 6,7 % (4,6 млн. лв.), като спрямо предходната година се наблюдава увеличение с 0,1 млн. лева. Митата, събрани от внос на стоки с произход Китай, възлизат на 31,6 млн. лв. и са с 4,1 млн. лв. повече на годишна база. Те формират 45,3 % от общия обем на митата за 2014 година. На второ място по

приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия – 5,2 млн. лв. и относителен дял от 7,5 %. Следват САЩ – 5,1 млн. лв. (7,3 % дял) и Япония - с 4,5 млн. лв. (6,4 % дял).

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2014 г. са в размер на 1 824,2 млн. лв. или 52,5 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2014 година. Това е с 367,9 млн. лв. по-малко от същия период на миналата година, което се дължи на базов ефект от постъпили еднократни приходи през първите шест месеца на 2013 г. от дивидент за държавата и от присъдена сума в полза на държавата по арбитражно дело. По-ниски спрямо юни 2013 г. са приходите от съдебни такси, приходите и доходите от собственост, глобите, санкциите и наказателните лихви, приходите от концесии и другите неданъчни приходи, като само при държавните и общинските такси и приходите от продажбата на нефинансови активи има повишение. В структурно отношение тази група от бюджетните приходи включва държавни, общински и съдебни такси (57,2 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (28,7 %), глоби, санкции и наказателни лихви (5,8 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (7,4 %), концесии (3,9 %) и други. Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет през първото полугодие на 2014 г. са в размер на 963,3 млн. лв. или 51,4 % от годишния разчет. От тях 772,1 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (51,7 % от разчета по ЗДБРБ за 2014 г.). Спрямо юни 2013 г. се отчита спад от 120,0 млн. лева. *Неданъчните приходи по централния бюджет* са в размер на 125,7 млн. лв., в т.ч. 62,3 млн. лв. вноса от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2013 година. Постъпилите дивиденти по централния бюджет към 30.06.2014 г. са в размер на 22,5 млн. лв. при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2014 г. 99,7 млн. лева. Постъпилите неданъчни приходи по *бюджета на съдебната власт* (основно от съдебни такси) за полугодieto са в размер на 65,4 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 58,0 млн. лева. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 48,3 % от разчетените за годината.

Неданъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 589,0 млн. лв., което представлява 53,4 % от разчета за годината. С най-добро изпълнение се открояват постъпленията от продажба на нефинансови активи – 58,8 % от разчетените по КФП за 2014 г. и приходите от общински такси – 56,7 % от годишния разчет.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите **помощи** (основно от възстановени средства от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, управляван от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие") за полугодieto на 2014 г. са в размер на 1 167,0 млн. лева (36,1 % от планираните). От тях 1 123,3 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 43,7 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет. В контекста на параметрите по изпълнението на разчетите в частта на помощите следва да се има предвид спецификата на възстановяване на разходите от Европейската комисия, съгласно която, част от разходите, извършени през текущия период се възстановяват през следващ период (т.е. част от разходите, направени през първото полугодие на 2014 г., се възстановяват през второто полугодие на годината).

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодieto на 2014 г. нарастват номинално със 7,0 % спрямо отчетените към полугодieto на предходната година, основно в резултат на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС и на ръст при социалните разходи.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с разчета към ЗДБРБ за 2014 г и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидирания държавен бюджет за първото полугодие на 2014 година

ПОКАЗАТЕЛ	млн. лв.		2014 г.		Отчет Н1 2014 г. спрямо отчет Н1 2013 г.	Изпълнение Н1 2014 г. спрямо ЗДБРБ 2014 г.
	2013 г.		ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	14 172,0		32 507,7	15 167,1	107,0%	46,7%
Общо нелихвени разходи	13 258,8		29 792,6	14 365,3	108,3%	48,2%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	11 922,0		24 798,4	12 628,3	105,9%	50,9%
Заплати и възнаграждения за персонала	2 130,6		4 218,5	2 205,3	103,5%	52,3%
Осигурителни вноски	662,1		1 297,3	683,4	103,2%	52,7%
Стипендии	64,8		72,4	85,9	132,6%	118,6%
Издръжка *	2 191,5		4 917,1	2 161,9	98,6%	44,0%
Субсидии	650,9		1 429,6	839,0	128,9%	58,7%
Социално осиг. и грижи	6 222,1		12 863,5	6 652,7	106,9%	51,7%
Пенсии	3 783,6		8 124,5	4 002,9	105,8%	49,3%
Помощи и обезщетения	1 085,1		2 253,1	1 122,8	103,5%	49,8%
Здравноосиг. плащания на НЗОК	1 353,4		2 485,9	1 527,0	112,8%	61,4%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	1 336,8		4 994,1	1 737,0	129,9%	34,8%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи			1 140,6			
Лихвени разходи	379,8		669,8	240,1	63,2%	35,8%
Вноска за бюджета на ЕС	533,4		904,7	561,7	105,3%	62,1%

* вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала, разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности и разходите за платени данъци, такси и административни санкции

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения на консолидирано ниво за полугодие на 2014 г. са в размер на 2 205,3 млн. лв., което представлява 52,3 % от разчетените за годината. В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за заплати по държавния бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Осигурителни вноски

Разходите за социални и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за отчетния период са в размер на 683,4 млн. лв., което представлява 52,7 % от разчетените средства за годината.

2.1.3 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодие на 2014 г. са в размер на 2 161,9 млн. лв., което представлява 44,0 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, други възнаграждения и плащания за персонал, разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел и разходите за платени данъци, такси и административни санкции. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за, храна, медикаменти, научно-изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

Разгледани по съставни бюджети основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2014 г. са по държавния бюджет и бюджетите на общините.

2.1.4 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за нефинансови предприятия (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2014 г. е 839,0 млн. лв., което представлява 58,7 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2014 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и популателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и други. През първите шест месеца на 2014 г. са предоставени субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел в размер на 794,9 млн. лв., което представлява 52,6 % от разчета за годината.

• *Транспорт и съобщения*

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

- Субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД за 2014 г., предвидени по бюджета на МТИТС, са в размер на 179,9 млн. лв. За първото полугодие на 2014 г. предоставените от МТИТС средства за тази цел са в размер на 85,4 млн. лв. или 47,5 % от годишния разчет.

- Със ЗДБРБ за 2014 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за финансирането на дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура, в размер на 135,0 млн. лева. Усвоените средства към полугодieto са в размер на 97,5 млн. лв. или 72,2 на сто от годишния план и са в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, който е съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на компанията.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2014 г. средства за покриване на загубите от извършването на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително и за Столична община, са в размер на 23,0 млн. лева. По своя характер те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес, имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. Администрирането на предоставените средства се осъществява чрез общините, които разпределят средствата по отделни превозвачи на база договори и при съблюдаване изискванията на Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за субсидиране на превода на пътници по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, издадена от министъра на финансите. Към полугодieto за субсидиране на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително Столична община, са предоставени 11,5 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения план е 49,8 на сто.

- Средствата за субсидии за „Български пощи” ЕАД, предвидени по бюджета на МТИТС за 2014 г., са в размер на 12,5 млн. лв. За първите шест месеца са предоставени средства в размер на 4,1 млн. лв. или 32,8 % от годишния разчет.

• *Земеделие*

Предвидените средства за субсидиране на селскостопанските производители и селските райони чрез ДФ „Земеделие” и Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“ за 2014 г. са в размер на 528,9 млн. лева. Към 30.06.2014 г. изплатените субсидии са в размер на 265,4 млн. лв., от които 230,3 млн. лв. са национални средства. Националните средства за субсидии за селското стопанство са предназначени основно за секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др., както и за съфинансиране на програмите по ЕЗФРСР и ЕФР. От отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия за първото шестмесечие на 2014 г. са изплатени 107,7 млн. лв. по схемата за национални доплащания за тютюн.

• *Програми за заетост*

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2014 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор.

✓ *Субсидии за системата на здравеопазването*

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 67,2 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2014 г. са усвоени средства в размер на 44,1 млн. лв., от които 37,8 по държавния бюджет и 6,3 млн. лв. – по бюджета на общините.

2.1.5 Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2014 г. е 6 652,7 млн. лв., което представлява 51,7 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (43,9 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ *Разходи за пенсии*

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 4 002,9 млн. лв., което представлява 49,3 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Прямо полугодието на 2013 г. са изплатени 219,3 млн. лв. повече. Увеличението се дължи на базов ефект от осъвременяването от 1 април 2013 г. на пенсиите, на по-високите размери на новоотпуснатите спрямо прекратените пенсии, както и на изплатените през м. април еднократни великденски добавки към пенсиите в размер на 57,8 млн. лева.

✓ *Помощи и обезщетения*

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 122,8 млн. лв., което представлява 49,8 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по държавния бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2014 г. са в размер на 539,6 млн. лв. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са

обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (34,4 %); обезщетенията и помощите за безработица (33,3 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (25,8 %).

✓ **Здравноосигурителни плащания**

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2014 г. е 1 527,0 млн. лв. или 61,4 % от предвидените за 2014 г. здравноосигурителни плащания в размер на 2 485,9 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета е следното:

- **Първична извънболнична медицинска помощ** – 88,4 млн. лева.
- **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – 97,7 млн. лева.
- **Дентална помощ** – 64,1 млн. лева.
- **Медико-диагностична дейност** – 35,7 млн. лева.
- **Лекарствени продукти** – 332,7 млн. лева.
- **Медицински изделия** – 45,0 млн. лева.
- **Лекарствена терапия при злокачествени заболявания** – 95,2 млн. лева.
- **Болнична помощ** - изплатени са 734,5 млн. лева. През периода е заплатена и отчетената, но неразплатена дейност на болниците за месеците октомври и ноември 2013 г., както и надлимитната дейност за месец декември 2013 г. и периода януари - март 2014 г. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 36,9 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения;
- **Други здравноосигурителни плащания** – 31,0 млн. лева.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 1 737,0 млн. лева. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. за полугодieto на годината при капиталовите разходи е 34,8 %. Сравнени със същия период на миналата година, капиталовите разходи нарастват номинално с 400,2 млн. лв. (29,9 %), което се дължи главно на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по бюджета на Националния фонд – 60,1 %, по държавния бюджет – 12,8 %, по бюджетите на общините – 11,9 % и други.

Общата сума на извършените капиталови разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет за полугодieto на 2014 г. е 222,3 млн. лв., което представлява изпълнение от 21,2 % на предвидените в ЗДБРБ за 2014 година. Капиталовите разходи по държавния бюджет (вкл. нетния прираст на държавния резерв) са по-малко със 112,3 млн. лв. (33,6 %) спрямо същия период на предходната година. Основната част от тези разходи са по бюджетите на министерствата и ведомствата (148,9 млн. лв.), а капиталовите разходи и трансфери, предоставени от централния бюджет за реалния сектор, са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищна инфраструктурата (ДП „Пристанищна инфраструктура“) и др. През първото полугодие на 2014 г. усвоените средства за изграждане на железопътна инфраструктура са в размер на 48,7 млн. лева. От предвидените 30 млн. лв. капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД към полугодieto са усвоени 20 млн. лв. или 66,7 % от годишния план. За първите шест месеца на годината няма усвоени средства от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. 11,0 млн. лв. за ДП „Пристанищна инфраструктура“.

През 2014 г. продължи изпълнението на **програмите за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия до момента на приватизацията**. През първото полугодие са преведени средства за отстраняване на минали екологични щети в размер на 0,8 млн. лв. от предвидените 10,0 млн. лв.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 207,4 млн. лв. (30,3 % от разчета към закона за 2014 г.) и бележат ръст от 5,9 % спрямо предходната година. Принос за този ръст до голяма степен има Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“, чиято цел е икономическото развитие и намаляване на дисбалансите в различните региони на страната. Общо усвоените от общините средства за отчетния период са в размер на 35,8 млн. лв. за 186 проекта в 99 общини.

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодieto на 2014 г. са в размер на 240,1 млн. лв., което представлява 35,8 % от предвидените с разчетите към ЗДБРБ за 2014 година. Размерът на лихвените разходи през годината зависи в голяма степен от календара на лихвените плащания, за който е характерно концентриране на плащанията на лихви основно в м. януари и юли.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по държавния бюджет (221,5 млн. лв.) и по общинските бюджети (18,2 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодieto е 115,7 млн. лв., а на вътрешните лихви – 124,4 млн. лева. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 28,9 % и 46,1 процента.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

След присъединяването към ЕС през 2007 г. в съответствие с Регламент № 1150/2000, изменен с Регламент № 2028/2004, Република България започна да превежда регулярно националната си вноска в общия бюджет на ЕС. Тя се формира от следните компоненти – традиционни собствени ресурси (75 % от събраните мита и такса върху производството на захар и изоглюкоза), вноска на база приходите от ДДС, вноска на база Брутния национален доход, осигуряването на участието на България във финансирането на корекцията на Великобритания. По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2014 година.

(млн. лв.)

ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет НІ 2014
Вноска на база Брутен национален доход	394,6
Вноска на база данък добавена стойност	79,6
Вноска за корекцията на Великобритания	35,3
Вноска на традиционни собствени ресурси	52,3
- 75 % от събраните мита	51,5
- 75 % от събраните такси върху производството на захар и изоглюкоза	0,8
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	561,7

3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2014 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2014 г. просрочените задължения на централно и местно правителство са в размер на **334,4 млн. лв.** Размерът на просрочените задължения на централно правителство (министерства, ведомства и самостоятелни бюджети - без общини) към 30.06.2014 г. е **175,9 млн. лв.**, което е с 68,2 млн. лв. повече спрямо края на 2013 година. Съпоставени със същия период на миналата година просрочените задължения на централното правителство нарастват с 29,1 млн. лв. В обхвата на държавния бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват при няколко министерства, което изисква активни мерки от тези първостепенни разпоредители с бюджет за редуцирането им. По-значимите просрочени задължения по държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2014 г. просрочените задължения са в размер на **104,4 млн. лв.** (увеличение с 30,9 млн. лв. спрямо края на 2013 г.), в т.ч. 102,4 млн. лв. са

просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти.

✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2014 г. са в размер на **33,7 млн. лв.**, като спрямо края на 2013 г. се отчита увеличение с 25,9 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици.

✓ Висш съдебен съвет - просрочените задължения към 30.06.2014 г. са в общ размер на **6,7 млн. лв.**, от които 3,5 млн. лв. са неизплатени обезщетения по Кодекса на труда и Закона за съдебната власт и 3,2 млн. лв. представляват задължения по изпълнителни листове /по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди/ и вещи лица.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са в размер на **158,6 млн. лв.**, като спрямо края на 2013 г. се отчита намаление с 10,8 млн. лева.

Извън обхвата на държавния бюджет, сериозен продължава да бъде проблема с просрочията на **лечебните заведения за болнична помощ** (държавни и общински болници – търговски дружества). Към 30.06.2014 г. размерът на просрочените задължения е 140,8 млн. лв., от които 112,4 млн. лв. са на държавните болници и 28,4 млн. лв. - на общинските болници. Спрямо отчетените просрочени задължения в края на 2013 г. се отчита увеличение с 26,2 млн. лв. (22,9 на сто).

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2014 г. в системите на редица министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“- към 30.06.2014 г. има просрочени вземания в размер на **215,0 млн. лв.** От тях балансово са начислени провизии за трудно събираемите и несъбираеми вземания, като коректив на отчетната им стойност. Предприети са всички мерки за събиране на вземанията на агенцията, като се образуват изпълнителни производства пред държавен и частен съдебен изпълнител и НАП.

✓ Министерство на земеделието и храните – към месец юни 2014 г. просрочените вземания в системата на МЗХ са в размер на **25,9 млн. лв.** От тях просрочия на стойност 21,0 млн. лв. са основно неизплатени консумативи от клиенти („Агробизнесинформ” АД и „Земинвест” ЕООД), вземания от наеми, лихви и консумативи. Просрочени вземания в размер 2,9 млн. лв. са отчетени от Областни дирекции „Земеделие” и са свързани с неиздължени суми по сключени договори за наеми на земеделска земя от държавен поземлен фонд и за оземляване на безимотни граждани и лица, отстранени от ползване или неправомерно ползване на имоти от държавния поземлен фонд на основание чл. 34 от Закона за собствеността и ползване на земеделските земи. Просрочените вземания към 30.06.2014 г. на Селскостопанска академия (ССА) са 1,5 млн. лв., като те се формират от неиздължени суми от клиенти на ССА, неизплатени суми от наематели и фалирали земеделски кооперации.

✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията - към края на месец юни 2014 г. по бюджета на МТИТС са отчетени просрочени вземания в размер на **22,7 млн. лв.** Централното управление на МТИТС има най-голям размер просрочени вземания – 11,8 млн. лв., които представляват основно главница, лихви и ДДС, дължими от „Пристанище Бургас” ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 година. ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация” е отчела просрочени вземания в размер на 10,2 млн. лв. - основно неплатени фактури за летищни такси. На авиокомпаниите са съставени актове за публични държавни вземания. Анализът на просрочените вземания показва, че спрямо 31.03.2014 г. същите са без промяна.

✓ Министерство на вътрешните работи – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2013 г. е **20,0 млн. лв.** Просрочените вземания от клиенти са в размер на 15,2 млн. лв., от които 4,2 млн. лв. са текущи и 11 млн. лв. са дългосрочни. В по-голямата си част те

представяват вземания за извършени услуги по договори за охрана със СПЗ (4,3 млн. лв.), СЗПБЗН (6,9 млн. лв.), СОД (3,2 млн. лв.) и охрана на мероприятия (0,7 млн. лв.). За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като регулярно са уведомявани и им са изпращани предупредителни и напомнителни писма за превеждане на дължимите суми по фактури. За по-голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За част от тях са издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител. По отношение събираемостта на просрочените вземания от клиенти, същите могат да се определят като: събираеми – 6,8 млн. лв. и несъбираеми – 8,3 млн. лв. Несъбираемите вземания са предимно от фирми, обявени в несъстоятелност или ликвидация, поради което много от заведените съдебни дела са спрени.

Просрочените вземания от бюджетни организации, отразени по сметка 9919 за извършени услуги, ползвани телефонни канали и др. възлизат на 4,0 млн. лв., от които 2,4 млн. лв. са събираеми, а 1,6 млн. лв. – несъбираеми.

✓ Министерство на регионалното развитие - към 30.06.2014 г. в системата на МРР са отчетени просрочени вземания в размер на **13,4 млн. лв.**, като в това число 8,4 млн. лв. са просрочени вземания по проект "Воден Заем", в т.ч. от ВиК гр. Добрич – 7,3 млн. лв. и ВиК гр. Кюстендил – 1,0 млн. лв. Тези просрочени вземания представляват начислените, но не издължени към 30.06.2014 г. главници от горепосочените ВиК дружества. От останалите вземания в размер на 5 млн. лв., 4,5 млн. лв. представляват просрочени вземания от концесионери на морски плажове за неиздължени концесионни възнаграждения към 30.06.2014 г. и други вземания от клиенти по съдебни дела, наем на имущество и консумативи.

✓ Министерство на правосъдието - просрочените вземания към 30.06.2014 г. са в размер на **11,0 млн. лева**.

Извън обхвата на държавния бюджет, съществуват **просрочени вземания** и в **НОИ и общинските бюджети**.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2014 г. са в размер на 221.3 млн. лева. В сравнение със същия период на 2013 г. просрочените вземания са се увеличили с 24.8 млн. лв., а спрямо края на 2013 г. с над 14 млн. лв. С най-голям относителен дял са просрочените публични общински вземания – 120.9 млн. лв. или 55 на сто от общия размер на просрочените вземания.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2014 година.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2014 г. е отрицателно и възлиза на 22,1 млн. лева.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2014 г. е 133,3 млн. лв. Към края на месец юни 2014 г. по централния бюджет няма усвоени средства по външни държавни заеми. По *държавните инвестиционни заеми*, управлявани от министерства и ведомства през отчетния период са усвоени средства в размер на 94,2 млн. лева. През месец юни са усвоени общо по ДИЗ 46,1 млн. лв., в т.ч. 39,1 млн. лв. по проект „Транзитни пътища V“ от ЕИБ, (администриран от агенция „Пътна инфраструктура“ към бюджета на МРР), 3,2 млн. лв. по проект „Социално включване“ от МБВР (администриран по бюджета на МТСП) и 3,8 млн. лв. по проект „Улесняване на търговията и транспорта в югоизточна Европа II“ от МБВР, администриран по бюджета на МФ. През разглеждания период общините са получили външни заеми в размер на 39,1 млн. лв., като цялата сума е по заемни споразумения на Столична община.

✓ Погашения по външни заеми

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2014 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 154,5 млн. лв. (в т.ч. 0,6 млн. лв. погашения по активирани държавни

гаранции), което представлява 37,6 % от разчетите към ЗДБРБ за 2014 година. Извършените погашения са както следва:

- по централния бюджет - през първото полугодие на 2014 г. са изплатени погашения в размер на 67,6 млн. лв., като от тях 67,0 млн. лв. са погашения по външни държавни заеми и 0,6 млн. лв. плащания по активирани държавни гаранции. От погашенията по външни държавни заеми: 12,3 млн. лв. са към правителството на Германия по силата на двустранно споразумение в рамките на Парижкия клуб; 51,6 млн. лв. - по заемите към Международната банка за възстановяване и развитие /МБВР/; 3,1 млн. лв. - по дълга към Япония. Поради невъзможността БДЖ да обслужи изцяло държавногарантирания си заем от МБВР, през месец юни се активира държавната гаранция и от централния бюджет е изплатена част от главницата по единия транш на заема в размер на 0,6 млн. лв. от средствата, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции по централния бюджет.
- по бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2014 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 64,2 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти (вкл. погашения по заема за подобряване на водния цикъл) – 15,2 млн. лева.
- по бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2014 г. са в размер на 1,8 млн. лв. или 48,6 % от предвиденото в ЗБДОО за 2014 г. по заема от Световна банка „Администриране на социално осигуряване /НОИ/”
- по бюджетите на общините - погашенията по външни заеми в размер на 5,9 млн. лв.

✓ **Клирингови разчети - пасивни и активни салда (нето)**

През месец април в централния бюджет по показателя „Клирингови разчети – пасивни и активни салда” са отчетени получени средства в размер на 1,5 млн. лв. за погасяване на дълга на Монголия към Република България.

✓ **Наличности (нето) в легова равностойност на валутни сметки в чужбина**

Нетното изменение на наличностите в легова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2014 г. е увеличение с 2,2 млн. лева.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2014 г. е положително в размер на 1 010,2 млн. лв. и включва заеми от банки (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ **Заеми от банки и други лица в страната – нето**

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е отрицателно и е в размер на 26,7 млн. лв. и представлява нетното изменение на получените заеми по общинските бюджети, бюджетите на ВУЗ и сметки за средства от ЕС. Преобладаваща част от отчетените суми – 26,9 млн. лв. са по бюджетите на общините. От банки в страната за първото полугодие на 2014 г. общините са получили заеми в размер на 27,3 млн. лв., а са погасили към същите 34,8 млн. лева. За периода предоставените заеми на общините от „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД за насърчаване и подобряване на условията за подготовка и изпълнение на общински проекти, финансирани от ЕФ, са 58,0 млн. лв., а погасените – 72,4 млн. лева.

✓ **Операции с държавни ценни книжа (нето)**

На консолидирана база за периода е реализирано положително нетно финансиране с ДЦК в размер на 1 773,7 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- по централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2014 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 1 779,5 млн. лева. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 2 961,8 млн. лв. или са емитирани 2 975,2 млн. лв. обща номинална стойност ДЦК както следва: 3-месечни бонове в обем 400 млн. лв. номинална стойност,

5-месечни бонове в обем 1 228,6 млн. лв. номинална стойност, 6-месечни бонове в обем 400 млн. лв. номинална стойност, 9-месечни бонове – 400 млн. лв., две години и шест месеца – 100 млн. лв., петгодишни облигации - 150 млн. лв., седемгодишна облигация, деноминирани в евро, с номинална стойност - 75 млн. евро и облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 150 млн. лева. Погашенията по ДЦК за периода са в размер на 1 182,3 млн. лв., като от тях 29,8 млн. лв. са по ДЦК, емитирани за структурната реформа.

- по бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2014 г. е отрицателна в размер на 5,9 млн. лева.

✓ ***Покупко – продажба на държавни ценни книжа***

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2014 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е положителен - 1,9 млн. лева. Операции от този вид се отчитат главно по бюджетите на УПФ (-1,2 млн. лв.) и ФГВРС (+3,1 млн. лв.).

✓ ***Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска политика (нето)***

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска политика за полугодие на 2014 г. е 311,4 млн. лева. Това включва:

- ***Плащания за сметка на Европейския съюз***

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители от сметката за европейски средства на Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие", за полугодие на 2014 г. за сметка на ЕС е 1 118,9 млн. лв., от които 1 105,9 млн. лв. са от средствата за директни плащания (вкл. ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 3,6 млн. лв. – за пазарни мерки и 9,4 млн. лв. - за преструктуриране на лозови масиви.

- ***Възстановени суми от Европейския съюз***

Възстановените суми от Европейския съюз са общо 1 430,3 млн. лв., както следва: 1 109,1 млн. лв. за директни плащания, 300,4 млн. лв. от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания, 3,9 млн. лв. за пазарни мерки и 16,8 млн. лв. за преструктуриране на лозови масиви.

✓ ***Възмездно финансиране (нето)***

Нетният размер на възмездното финансиране е 20,2 млн. лева.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за първите шест месеца на годината е положително в размер на 15,2 млн. лв., като цялата сума представлява извършени погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни.

Нетният размер на планираните инвестиционни кредити през 2014 г., предоставяни от Държавен фонд „Земеделие” пряко и чрез рефинансиране на търговски банки, с които фонда има сключени договори, е 40,0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 10,4 млн. лв., а възстановените средства са 16,5 млн. лв. Размерът на възстановената временна финансова помощ към полугодие е 4,6 млн. лева.

✓ ***Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)***

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2014 г. е 64,0 млн. лева. Основна част от тези средства е по държавния бюджет, като за придобиване на дялове, акции и съучастия са изразходвани 44,8 млн. лв., от тях 0,7 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие в организациите от Групата на Световната банка, 7,6 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие на България в капитала на Черноморската банка за търговия и развитие, 8,6 млн. лв. - за дялово участие на Република България в увеличаване на Европейската инвестиционна банка. Към 30.06.2014 г. са изразходвани 28,0 млн. лв. за придобиване на акции от държавата във връзка с увеличаване на капитала на „Академика 2011“

ЕАД, гр. София чрез бюджета на Министерството на младежта и спорта относно реконструкция и модернизация на „Зимен дворец на спорта“, гр. София.

Във връзка с подписан договор за безвъзмездна финансова помощ по проект „Прилагане на мерки за подобряване качеството на живот в градовете Бургас, Варна, Стара Загора и Плевен“, съфинансиран със средства от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“ към 30.06.2014 г. е извършено увеличение на капитала на съответните общински дружества, отговарящи за тролейбусния транспорт в гореспоменатите градове, в размер на 18,5 млн. лв., които представляват вноската от стойността на разходите за придобиване на подвижен състав.

4.3 Приватизация

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2014 г. са в размер на 8,2 млн. лева. Преобладаващата част от сумата – 8,1 млн. лв., са приходи от приватизация по сметки на общините, а останалата част е постъпила в централния бюджет.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2014 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ

1. Държавен бюджет

➤ Основни параметри на изпълнението на държавния бюджет за полугодieto на 2014 година.

Изпълнението на основните показатели на държавния бюджет за първото полугодие на 2014 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹² №1

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет		Отчет		(млн. лв.)	
	I-во полугодие 2013 г.	ЗДБРБ 2014 г.	I-во полугодие 2014 г.	Изпълнение спрямо 2013 г.	Изпълнение спрямо закон 2014 г.	
Общо приходи и помощи	9 016,8	19 262,7	8 705,2	96,5%	45,2%	
- Данъчни	7 585,0	17 337,0	7 729,7	101,9%	44,6%	
Преки	2 013,8	4 306,6	2 241,4	111,3%	52,0%	
Косвени	5 493,8	12 829,0	5 402,1	98,3%	42,1%	
Други данъци	77,4	201,3	86,2	111,4%	42,8%	
- Неданъчни	1 381,7	1 874,1	963,3	69,7%	51,4%	
- Помощи	50,0	51,6	12,2	24,4%	23,6%	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	9 307,4	20 598,9	9 585,8	103,0%	46,5%	
- Нелихвени	3 740,6	8 373,8	3 826,7	102,3%	45,7%	
Текущи	3 406,0	7 326,3	3 604,4	105,8%	49,2%	
Капиталови	334,6	1 047,5	222,3	66,4%	21,2%	
- Лихви	361,7	664,7	221,5	61,2%	33,3%	
Външни заеми	281,3	395,0	108,2	38,5%	27,4%	
Вътрешни заеми	80,3	269,7	113,2	141,0%	42,0%	
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ¹³		861,1				
- Трансф. др. бюджети	4 671,7	9 794,7	4 976,0	106,5%	50,8%	
- Вноска в бюджета на ЕС	533,4	904,7	561,7	105,3%	62,1%	
Бюджетен баланс	-290,6	-1 336,2	-880,6			

През първото полугодие на 2014 г. постъпилите **приходи и помощи** по държавния бюджет са в размер на 8 705,2 млн. лв., което представлява 45,2 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2014 г. Спрямо същия период на 2013 г. постъпленията по държавния бюджет са с 311,6 млн. лв. по-малко. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2014 г. са в размер на 7 729,7 млн. лв., което представлява изпълнение от 44,6 % на планираните разчети за 2014 г. или нарастват с едва 1,9 на сто спрямо същия период на 2013 г. при планиран ръст с разчетите по ЗДБРБ за 2014 г. спрямо отчетените за 2013 г. от 11,0 на сто.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 241,4 млн. лв., което представлява 52,0 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година се отчита нарастване с 227,6 млн. лева. Постъпленията от корпоративни данъци бележат ръст от 3,8 % (34,5 млн. лв.). Нарастване за първото полугодие на 2014 г. се отчита и при приходите от ДДФЛ – със 193,1 млн. лв., което е със 17,6 % повече от същия период на миналата година). При съпоставяне на данните със същия период на 2013 г. следва да се има предвид промяната в режима на облагане на хазартната дейност от 1 януари 2014 година.

¹² Поради извършено закръгление в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 не се изчерпват от съставните им числа.

¹³ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Приходите от *косвени данъци* към 30.06.2014 г. са в размер на 5 402,1 млн. лв., 42,1 % от програмата за годината и формират 69,9 % от данъчните приходи по държавния бюджет. Съпоставено със същия период на предходната година постъпленията намаляват номинално с 91,7 млн. лв. основно в резултат на по-високите размери възстановен ДДС и акцизи през първото полугодие на 2014 г. в сравнение със същия период на 2013 г., както и на динамиката на потреблението и вноса. Постъпленията от ДДС към 30.06.2014 г. възлизат на 3 486,6 млн. лв., което представлява 42,1 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2014 г. са в размер на 1 834,8 млн. лв. или 41,9 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2014 г. възлизат на 70,1 млн. лв. или 51,5 % от планираните в ЗДБРБ за 2014 година. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 10,6 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2014 г. 33,3 млн. лева.

Постъпленията от *други данъци* по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 86,2 млн. лв. или 42,8 % от годишния разчет и с 11,4 % повече от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет за шестте месеца на 2014 г. са в размер на **963,3 млн. лв.** Постъпленията за отчетния период представляват 51,4 % от разчета за годината, като основна част от се формира от неданъчните приходи по бюджетите на министерствата и ведомствата – 772,1 млн. лв., в т.ч. 535,6 млн. лв. приходи от държавни такси. Неданъчните приходи по централния бюджет са в размер на 125,7 млн. лв., в т.ч. 62,3 млн. лв. вноса от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2013 година. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2014 г. са в размер на 22,5 млн. лв., при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2014 г. 99,7 млн. лева. По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили приходи в размер на 65,4 млн. лв. (46,7 % от предвидените за годината), като най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 58,0 млн. лв.

Постъпилите **помощи** по държавния бюджет към 30.06.2014 г. са в размер на **12,2 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2014 г. е 9 585,8 млн. лв. или 46,5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 826,7 млн. лв.**, което представлява 45,7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. средства. Спрямо същия период на предходната година нарастват номинално с 86,1 млн. лв. (2,3 процента).

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 3 604,4 млн. лв., което представлява 49,2 % от разчета за годината, а за капиталови разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 222,3 млн. лв. или 21,2 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по държавния бюджет за първото полугодие на 2014 г. са в общ размер на 221,5 млн. лв. или 33,3 % от предвидените в разчета за годината. Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към 30.06.2014 г. са в размер на 113,2 млн. лв. (42,0 % от разчета за годината) и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Лихвите по външни заеми по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 108,2 млн. лв. (27,4 % от ЗДБРБ за 2014 г.) От тях 82,1 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 26,1 млн. лв. са тези по бюджетите на министерствата и ведомствата. Разходите за лихви по ДИЗ към края на месец юни са в размер на 26,1 млн. лева.

Нетният размер на **трансферите по държавния бюджет** за отчетния период е 4 976,0 млн. лв. или 50,8 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

✓ на **социалноосигурителните фондове (нето)** – **2 987,1 млн. лв.**, което представлява 50,5 % от годишния разчет;

✓ на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА) – 305,7 млн. лв. или 54,4 % от годишния разчет;

✓ трансфери/субсидии от държавния бюджет за общините (нето) - към 30.06.2014 г. те са в размер на 1 459,0 млн. лева.

Частта от вноската на България в общия бюджет на ЕС, изплатена през първото полугодие на 2014 г. от централния бюджет възлиза на 561,7 млн. лв., което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на Европейския съюз.

Към 30.06.2014 г. бюджетното салдо по държавния бюджет е отрицателно в размер на 880,6 млн. лева.

2. Социалноосигурителни фондове

2.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на приходите и помощите по бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2014 г. възлиза на 2 121,9 млн. лв., което представлява 47,8 % от заложените в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2014 г. (ЗБДОО) 4 440,1 млн. лв. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 2 112,0 млн. лв. (99,5 % от общите приходи). Съпоставени със същия период на предходната година са постъпили със 78,8 млн. лв. (3,9 %) повече приходи от осигурителни вноски. Върху състоянието на приходите през 2014 г. влияние оказват следните основни фактори:

✓ Увеличението на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии от 1 януари 2014 г. средно с 2,6 % спрямо 2013 г. За 2014 г. са договорени минималните осигурителни прагове за 43 икономически дейности със средно увеличение спрямо 2013 г. от 3,0 %. За останалите икономически дейности, където не са постигнати споразумения са запазени минималните осигурителни прагове за 2013 г. Най-ниският минимален осигурителен доход е 340 лева;

✓ Увеличението на максималния месечен размер на осигурителния доход за 2014 г. от 2 200 лв. на 2 400 лева.

Отчетените неданъчни приходи възлизат на 9,8 млн. лв. или 57,1 % от планираните в ЗБДОО за 2014 г. 17,2 млн. лв., като преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви в размер на 6,8 млн. лева.

Размерът на извършените разходи към края на месец юни 2014 г. по бюджета на ДОО е 4 582,1 млн. лв., което представлява 48,9 % от предвидените в ЗБДОО за 2014 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите, изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 532,8 млн. лв., или 98,9 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са с 219,9 млн. лв. (5,0 %) повече. Отчетените разходи за пенсии по бюджета на ДОО към 30.06.2014 г. възлизат на 3 993,2 млн. лв. или с 218,0 млн. лв. повече спрямо юни 2013 година. Увеличението на разходите се дължи на базов ефект от осъвременяването на пенсиите от 1 април 2013 г., на по-високите размери на новоотпуснатите спрямо прекратените пенсии, както и на изплатените през м. април еднократни великденски добавки към пенсиите в размер на 57,8 млн. лева. Отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за първото полугодие на 2014 г. са в размер на 539,6 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 1,5 млн. лв. (0,3 %) повече.

2.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи по бюджета на НЗОК към юни 2014 г. възлиза на 915,4 млн. лв., което представлява 49,9 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2014 г. – 1 834,5 млн. лв. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 909,0 млн. лв.,

49,9 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2014 г. средства в размер на 1 819,9 млн. лв. Събраните неданъчни приходи към края на месец юни са 6,4 млн. лв., 43,7 % от заложените в ЗБНЗОК за 2014 г., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции. През първото шестмесечие на 2014 г. НЗОК е получила 487,7 млн. лв. трансфери за здравно осигуряване от централния бюджет за пенсионери, безработни, социално слаби, лица до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно и други лица, осигурени по чл. 40, ал. 3 от ЗЗО, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет.

Отчетените разходи към 30.06.2014 г. са в размер на 1 553,9 млн. лв. и представляват 55,1 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2014 г. 2 820,0 млн. лв. Най-голям относителен дял (98,1 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 524,3 млн. лв. В отделните направления на здравноосигурителните плащания, изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2014 г. е следното:

- ✓ *Първична извънболнична медицинска помощ* – 88,4 млн. лева;
- ✓ *Специализирана извънболнична медицинска помощ* – 97,7 млн. лева;
- ✓ *Дентална помощ* – 64,1 млн. лева;
- ✓ *Медико-диагностична дейност* – 35,7 млн. лева;
- ✓ *Лекарствени продукти за домашно лечение и диетични храни за специални медицински цели* – 332,7 млн. лева;
- ✓ *Медицински изделия* – 45,0 млн. лева;
- ✓ *Лекарствена терапия при злокачествени заболявания* – 95,2 млн. лева;
- ✓ *Болнична помощ* - изплатени са 734,5 млн. лв. През периода е заплатена и отчетената, но неразплатена дейност на болниците за месеците октомври и ноември 2013 г., както и надлимитната дейност за декември 2013 г. и периода януари-март 2014 г. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третира и преведените 36,9 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения;
- ✓ *Други здравноосигурителни плащания за медицинска помощ* – 31,0 млн. лева.

През първото полугодие на 2014 г. получените трансфери от Министерство на здравеопазването, които са за финансиране на разходите за лекарствени продукти – ваксини и дейности по прилагането им по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето, за дейности за здравно неосигурени лица, лекарствени продукти – ваксини за задължителни имунизации и реимунизации и дейности по прилагането им, и за доплащане на потребителска такса за пенсионери са в размер на 11,8 млн. лв. (88,4 % от предвидените в ЗБНЗОК 13,4 млн. лв.).

По бюджета на НЗОК за 2014 година са утвърдени 47,6 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за персонал и за издръжка. За отчетния период са усвоени 18,9 млн. лв., което представлява 39,6 на сто от годишния план. Усвоените средства за административни разходи заемат 1,2 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

През първото полугодие на 2014 г. е предоставен трансфер от НЗОК на НАП по чл. 24, т. 6 от Закона за здравното осигуряване, представляващ такса за обслужване събирането на здравноосигурителни вноски в размер на 1,4 млн. лева.

3. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2014 г. са в размер на 1 015,3 млн. лв., което представлява 54,9 % от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2014 година. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 34,3 млн. лева. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 412,6 млн. лв. или 58,1 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2014 г. и с 4,6 % повече спрямо първото полугодие на 2013 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 602,8 млн. лв. или 52,9 % от планираните и с 2,8 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 42,6 %, следват данък върху превозните

средства – 32,9 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 21,6 процента.

От данъчните приходи най-добро изпълнение спрямо разчетите по КФП за 2014 г. се наблюдава при *данъка върху превозните средства* – 135,7 млн. лв. или 66,8 % от разчетените по КФП за 2014 г. и 110,7 % спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2013 г. и *данъка върху недвижимите имоти* – 175,8 млн. лв. или 63,9 % спрямо разчетите за 2014 г. и 105,3 % спрямо събраните за същия период на 2013 година. През отчетния период по бюджетите на общините са постъпили 7,7 млн. лв. от *патентен данък* (56,7 % от годишния разчет) и 0,2 млн. лв. приходи от *други данъци*.

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 588,9 млн. лв. (53,4 % от разчетите по КФП за 2014 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (418,0 млн. лв.) – 71,0 %, следват приходите и доходите от собственост (96,8 млн. лв.) – 16,4 %, постъпленията от продажба на нефинансови активи (55,9 млн. лв.) – 9,5 % и приходите от глоби, санкции и наказателни лихви (23,0 млн. лв.) – 3,9 процента. Съпоставени с полугодieto на 2013 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали с 22,2 млн. лв. или 3,9 процента. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение се открояват *постъпленията от продажба на нефинансови активи* – 58,8 % от разчетените по КФП за 2014 г. и 116,2 % спрямо събраните за същия период на 2013 година. С добро изпълнение са приходите от общински такси – 56,7 % от годишния разчет, като спрямо първото полугодие на 2013 г. постъпленията са нараснали с 4,2 процента. Известно забавяне спрямо годишния разчет се наблюдава при глобите, санкции и наказателни лихви, приходите и доходи от собственост и приходите от концесии.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 13,8 млн. лв. приходи от помощи, или 37,1 % от разчетените за годината 37,3 млн. лв. Спрямо първото полугодие на 2013 г. са отчетени с 30,0 % по-малко постъпления от помощи, тъй като от 2014 г. по-голямата част от средствата от Европейския съюз или по други международни програми се административат и управляват чрез сметки за средства от Европейския съюз.

➤ **Разходи**

Към 30.06.2014 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 2 069,4 млн. лв., които представляват 49,3 % от разчетените по ЗДБРБ за 2014 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 1 862,0 млн. лв. (53,1 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 207,4 млн. лв. или 30,3 % от разчета към ЗДБРБ за 2014 година.

Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за издръжка (844,5 млн. лв.) – 45,8 %, следват разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения (695,3 млн. лв.) – 37,7 %, разходите за осигурителни вноски (155,2 млн. лв.) – 8,4 %, изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (71,9 млн. лв.) – 3,9 % и разходите за субсидии (70,2 млн. лв.) – 3,8 %. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо годишните разчети при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2014 г. има при субсидиите за нефинансови предприятия (без тези за здравна помощ) – над 10 пъти (24,8 млн. лв.). Високият процент на изпълнение при този вид субсидии се дължи на факта, че в този параграф общините отчитат предоставените субсидии за вътрешноградски и междуселищни превози, които се планират в централния бюджет, а по пътя на изпълнението се предоставят на общините, които от своя страна предоставят субсидията за транспортните фирми/дружества. Следващи по процент на изпълнение са разходите за: други възнаграждения и плащания за персонала – 89,4 % (108,7 млн. лв.), субсидии за организации с нестопанска цел – 76,9 % (39,1 млн. лв.), стипендии – 59,7 % (6,8 млн. лв.), осигурителни вноски от работодатели – 50,8 % и средства за заплати 50,4 на сто. В сравнение със същия период на 2013 г. по-малък размер на изразходваните средства се отчита при разходите за текуща издръжка и текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата, докато във всички останали направления има нарастване на разходите.

Разходите за лихви възлизат на 18,2 млн. лв. и са с 13,2 млн. лв. повече от предвидените за годината.

Отчетът на капиталовите разходи за първото полугодие на 2014 г. е в размер на 207,4 млн. лв. или 30,3 % спрямо разчетените по закона за 2014 година.

➤ **Финансиране**

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 5,9 млн. лв., като размерът на новополучените заеми от чуждестранни кредитори е 39,1 млн. лв.

От банки в страната през разглеждания период общините са получили 27,3 млн. лв., а са направили погашения към същите за 34,8 млн. лв. Нетният размер на заемите от други лица от страната е отрицателен -19,4 млн. лв.

Общините приключиха първото полугодие на 2014 г. с бюджетни наличности в размер на 780,5 млн. лв.

Средствата, получени от общинската приватизация към 30.06.2014 г., са в размер на 8,2 млн. лева.

4. Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за периода са в размер на 0,8 млн. лв., което представлява 36,1 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция и от наеми на имущество и други. Спрямо първото полугодие на предходната година неданъчните приходи са с 0,4 млн. лв. по-малко или спад от 33,6 %, в резултат от отчетени пониски стойности от реклама, спонсорски и др. услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на националното радио

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 22,4 млн. лв. или 50,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г., като спрямо същия период на миналата година се отчита намаление от 1,0 млн. лв. В разпределението на разходите по бюджета на БНР е включен и преходния остатък за 2013 г. /съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията/ в размер на 1,9 млн. лв. Отчетената субсидия е в размер на 18,0 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски 3,48 млн. лв., като общият размер на субсидията – 21,4 млн. лв. възлиза на 50,9 % от субсидията, определена за БНР със ЗДБРБ за 2014 г. По бюджета на БНР за 2014 г. са одобрени допълнителни трансфери общо в размер на 0,2 млн. лв. (ПМС № 74 от 2014 г. и ПМС № 56 от 2014 г.).

5. Българска национална телевизия

Приходите на БНТ за първото полугодие на 2014 г. са в размер на 5,5 млн. лв. (5,3 млн. лв. неданъчни приходи и 0,2 млн. лв. дарения от чужбина) при планирани за годината 7,5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 73,4 % спрямо планираните за годината. Спрямо първото полугодие на предходната година неданъчните приходи са с 2,4 млн. лв. повече или ръст от 82,2 %, в резултат на отчетени по-високи стойности на приходите от реклама, спонсорски и технически услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на БНТ.

Отчетените **разходи на БНТ** към 30.06.2014 г. са в размер на 39,4 млн. лв. или 54,3 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2014 г., като това е с 0,7 млн. лв. по-малко спрямо същия период на миналата година. В разпределението на разходите по бюджета на БНТ е включен и преходния остатък за 2013 г. /съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията/ в размер на 0,5 млн. лева.

За отчетния период от предвидената в ЦБ субсидия за БНТ е усвоена сума общо в размер на 32,1 млн. лв. или 49,2 % и включва: 28,1 млн. лв. за плащания на БНТ и 4,0 млн. лв. за трансфери за поети осигурителни вноски и данъци. С ПМС № 74 от 2014 г. за БНТ е одобрен допълнителен трансфер в размер на 0,5 млн. лв. За периода са отчетени получени трансфери общо в размер на 0,1 млн. лева.

6. Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА към 30.06.2014 г. са 0,9 млн. лв. или 37,4 % от предвидените за годината, като това са постъпления от продажба на информационни продукти и услуги.

Разходите за периода по бюджета на агенцията са 3,1 млн. лв., което е 47,0 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2014 г. Общият размер на отчетената субсидия за периода е 2,1 млн. лв., като това са 51,0 % от средствата, определени за БТА със ЗДБРБ за 2014 година.

7. Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2014 г. са в размер на 146,3 млн. лв. или 56,5 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2013 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили с 4,3 млн. лв. или с 3,0 процента.

Разходите на висшите училища към края на месец юни са в размер на 336,3 млн. лв. и представляват 51,1 % от разчетите за 2014 г. С най-голям относителен дял са разходите за заплати и възнаграждения (49,7 %), следвани от плащанията за издръжка (29,1 %).

8. Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2014 г. възлизат на 13,4 млн. лв. или 40,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2014 година. Основна част от реализираните приходи са нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция (87.6 % от общите приходи) и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Сравнени с приходите към полугодieto на 2013 г., постъпленията са по-ниски с 2,5 млн. лв. (16,0 %). Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общоакадемични нужди.

Към края на първото полугодие **БАН отчита разходи** в размер на 51,1 млн. лв., което представлява 43,4 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на 2013 г. се отчита намаление на разходите с 6,7 процента.

9. Национален фонд

По сметките на Национален фонд (НФ) за периода от 01.01.2014 г. до 30.06.2014 г. са постъпили приходи (нето) по Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз (ЕС), ФМ на ЕИП и НФМ, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, КФ (Регламент 1164/94)/ИСПА и Българо-швейцарска програма за сътрудничество в размер на 802,2 млн. лв., като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операциите по постъпването по банковите бюджетни сметки на Министерство на регионалното развитие (МРР) на чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество и изплатените средства от получения ресурс към бенефициенти извън страната.

Извършените разходи (нето) за периода с натрупване чрез сметките на Национален фонд възлизат на 390,2 млн. лв. По видове разходи изпълнението е както следва: 67,7 % от общия размер са капиталови разходи, 32,3 % са субсидии, а 0,01 % са текущи разходи.

Изходящите трансфери (нето) за същия период са в размер на 1 065,8 млн. лв. (включват предоставените трансфери към бенефициенти по Оперативните програми на ЕС, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г., Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г., Българо-швейцарска програма за сътрудничество, възстановени суми по приключили проекти, възстановени недопустими разходи и др. от бенефициенти-бюджетни организации, както и предоставеното авансово финансиране по реда на ДДС6/2011 г.). В консолидираната отчетност на НФ са отразени и трансфери (нето) към бенефициенти в размер на 0,4 млн. лв., които са за сметка на средства предоставени на МРР от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми, двустранните програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, НФМ и ФМ на ЕИП 2009 – 2014 г. по сметките на НФ са получени трансфери от централния бюджет на стойност 219,4 млн. лева.

Натрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки към 30.06.2014 г. възлизат на 0,6 млн. лева.

Наличностите по сметката за средства от ЕС на НФ към 30.06.2014 г. възлизат на 1 057,0 млн. лв., като в БНБ са в размер на 966,1 млн. лв., а в търговските банки са в размер на 90,9 млн. лева.

Структурни и Кохезионен фондове (СКФ)

В качеството си на Сертифициращ орган по Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз през отчетния период НФ е изготвил и изпратил до Европейската комисия (ЕК) 16 бр. заявления за плащане на обща стойност 722,4 млн. лева. Общо получените средства по Оперативните програми от началото на годината са в размер на 772,1 млн. лева и са разпределени както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 175,2 млн. лева;
- ОП „Техническа помощ” – 12,4 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 163,0 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 144,6 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 256,8 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 20,2 млн. лева.

Във връзка с получените Междинни доклади по сертификация (МДС) и Декларации за допустимост на разходите (ДДР) са извършени проверки на място от експертите на НФ преди сертифициране на разходите към ЕК при Управляващите органи.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации с натрупване са в размер на 1 445,8 млн. лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 221,2 млн. лева;
- ОП „Техническа помощ” – 7,7 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 292,7 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 202,3 млн. лева;
- ОП „Околна среда” – 368,4 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 315,8 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 37,7 млн. лева.

Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

През отчетният период с натрупване са извършени разходи на обща стойност 0,8 млн.лв., а са постъпили възстановени суми от бенефициенти по сметките на Национален фонд в размер на 0,6 млн. лева.

Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

От началото на годината са възстановени средства от ЕК в размер на 8,8 млн. лева.

Извършените разходи и трансфери (нето) по програмата за същия период са в размер на 0,2 млн. лева.

Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0,06 млн. лева.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП 2004-2009 г.)

Получените по програмата средства (нето) за периода от 01.01.2014 г. до 30.06.2014 г. са в размер на 0,01 млн. лева.

Двустранни програми за европейско териториално сътрудничество през периода 2007 – 2013 г. по външни граници на Европейския съюз

В качеството си на Сертифициращ орган по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз от началото на 2014 г. НФ е изготвил и изпратил до ЕК 6 бр. заявления за плащане на обща стойност 11,4 млн. лева.

Получените по програмите средства (нето) от началото на годината с натрупване са в размер на 14,7 млн. лв., като в отчетността на НФ са отразени и постъпилите по банковите бюджетни сметки на МРР средствата за сметка на чуждото финансиране.

Сумата на разходите и изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации в страната, които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 18,5 млн. лв., включително за плащания към бенефициенти в страната от банковите бюджетни сметки на МРР за сметка на финансиране от страната партньор по тези програми.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г.

Получените общо по двете програми средства към 30.06.2014 г. са в размер на 8,2 млн. лева.

Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени по тези две програми са на обща стойност 8,7 млн. лв.

За периода (01.01.2014 – 30.06.2014 г.) НФ е процедирал към Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП и НФМ 11 междинни финансови доклада с обща стойност на заявените средства 6,1 млн. лева.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения Европейски съюз

Получените средства по програмата са в размер на 0,014 млн. лева.

Извършените изходящи трансфери към бенефициенти-бюджетни организации от началото на периода са в размер на 0,017 млн. лева.

10. Сметка за Европейски средства на Разплащателна агенция към Държавен фонд „Земеделие”

➤ Приходи

За 2014 г. планираните приходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие” са в размер на 957,0 млн. лв. Към 30.06.2014 г. по отчетни данни постъпленията са в размер на 269,7 млн. лв. – 28,2 на сто спрямо годишния план.

- Помощи и дарения от чужбина

Планираните за възстановяване средства от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) за 2014 г. са в размер на 906,8 млн. лв. Към 30.06.2014 г. са постъпили 257,7 млн. лв. или 28,4 на сто изпълнение на годишния план към второто тримесечие на тази година.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) са 17,4 млн. лв. За периода 01.01-30.06.2014 г. постъпилите средства са 1,7 млн. лв., представляващи 9,8 % изпълнение на годишния план.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд по рибарство (ЕФР) са 32,9 млн., от които към 30.06.2014 г. са постъпили 31,0 % в размер на 10,2 млн. лева.

➤ **Разходи**

Общият размер на планираните за 2014 г. разходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие” възлизат на 963,7 млн. лв. Към 30.06.2014 г. отчетените разходи са в размер на 101,8 млн. лв. – 10,6 на сто спрямо годишния план.

- Субсидии за нефинансови предприятия

За 2014 г. като субсидии за нефинансови предприятия са планирани 263,9 млн. лв. Отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия през първото шестмесечие на 2014 г. са в размер на 32,4 млн. лв., в т.ч. за:

✓ средства за финансиране на проекти по Програмата за развитие на селските райони – 26,6 млн. лв., в т.ч. национално съфинансиране – 8,5 млн. лв. При планирани средства в размер на 215,0 млн. лв., изпълнението е 12,4 %;

✓ средства за финансиране на пазарни мерки - 4,8 млн. лв., представляващи 10,9 % от планираните 44,6 млн. лв.;

✓ средства за финансиране на проекти по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” - 0,9 млн. лв., възлизащи на 21,7 % от планираните 4,3 млн. лв.

- Субсидии за организации с нестопанска цел

Изплатените субсидии за организации с нестопанска цел през първото шестмесечие на 2014 г. са в размер на 2,7 млн. лв., както следва.:

✓ по Програмата за развитие на селските райони – 1,0 млн. лева;

✓ за пазарни мерки - 1,5 млн. лева;

✓ по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” - 0,2 млн. лева.

- Капиталови трансфери за нефинансови предприятия

За 2014 г. са планирани капиталови трансфери в размер на 414,5 млн. лв., от които 393,9 млн. лв. по Програмата за развитие на селските райони и 20,7 млн. лв. по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”.

Изплатените средства към 30.06.2014 г. са както следва:

✓ по Програмата за развитие на селските райони – 68,4 млн. лв., при планирани за годината 393,9 млн. лв., 17,4 % изпълнение;

✓ по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” – 2,9 млн. лв., при планирани за годината 20,7 млн. лв., 14,3 % изпълнение;

✓ за пазарни мерки – 2,7 млн. лева.

- Капиталови трансфери за организации с нестопанска цел

Към 30.06.2014 г. извършените плащания за капиталови субсидии към организации с нестопанска цел възлизат на 7,8 млн. лв, от които 7,7 млн. лв по Програмата за развитие на селските райони и 0,1 млн. лв – по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”.

➤ **Трансфери**

За първото шестмесечие на 2014 г. са отчетени трансфери (нето) в размер на 16,3 млн. лв. Получените трансфери са в размер на 0,2 млн. лв., а предоставените – 16,5 млн. лева.

➤ **Финансиране**

Към 30.06.2014 г. са изплатени средства по следните направления:

✓ 1 087,7 млн. лв. за директни плащания за сметка на ЕФГЗ - 84,2 % от планираните 1 292,5 млн. лева;

✓ 18,1 млн. лв. за сметка на ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания;

✓ 3,6 млн. лв. за пазарни мерки – 8,1 % от планираните 45,0 млн. лева;

✓ 9,4 млн. лв. за реструктуриране на лозови масиви.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2014 г. са както следва:

- ✓ 1 109,1 млн. лв. за директни плащания, при планирани за годината 1 134,6 млн. лв. (97,8 %);
- ✓ 300,4 млн. лв. - възстановени средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания;
- ✓ 3,9 млн. лв. за пазарни мерки – 8,7 % от планираните 45,0 млн. лв.;
- ✓ 16,8 млн. лв. за реструктуриране на лозови масиви.

11. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)

• Изпълнение на приходите

Отчетените постъпления по бюджета на ПУДООС за първото полугодие на 2014 г. са в размер на 83,2 млн.лв., при годишен план 167,8 млн.лв. или изпълнението им възлиза на 49,6 % спрямо разчетените приходи по бюджета на предприятието за 2014 г.

За първото полугодие ПУДООС отчита приходи от държавни такси в размер на 30,3 млн.лв. при годишен разчет 45,0 млн.лв. или изпълнението възлиза на 67,3 %.

В изпълнение на Закона за ограничаване изменението на климата, постъпленията от продажбата на квоти на парникови газове се включват по бюджета на ПУДООС. В тази връзка Министерство на околната среда и водите в качеството си на тръжен продавач на квоти за емисии на парникови газове е превело постъпилите приходи по сметката на ПУДООС. От 01.01.2014 г. сумите от продажба на квоти на емисии на парникови газове се отчитат като приход по бюджета на ПУДООС и към 30 юни 2014 г. са отчетени приходи от постъпления от продажба на нефинансови активи в размер на 51,5 млн. лв., при годишен план 120,8 млн. лв. или изпълнението възлиза на 42,6 %.

• Изпълнение на разходите

Към 30.06.2014 г. отчетените разходи по бюджета на ПУДООС са в размер на 3,0 млн. лв., при годишен план 81,4 млн. лв.

Общият размер на разходите за отчетния период е разпределен както следва: за персонал - 0,7 млн. лв.; за текуща издръжка – 0,7 млн. лв. и за разходи за извършване на одит по проекти на Оперативна програма „Околна среда” на независим одиторски контрол в изпълнение изискванията на Управляващия орган – 1,5 млн. лв.

Всички разчетени разходи по придобиване на дълготрайни материални активи, след решения на управителния съвет на ПУДООС, са предоставени като трансфер на други бюджетни организации. Към 30.06.2014 г. отчетените средства, като трансфери от/за държавни предприятия и други лица, включени в консолидираната фискална програма (нето) са в размер на 21,2 млн. лв., от които за общини 14,2 млн. лв.

ПУДООС е получил целеви трансфер в размер на 1,2 млн. лв. от МОСВ по сключено споразумение за изпълнение на дейности по проект за изграждане на депо за общини Челопеч, Пирдоп и Златица в изпълнение на ПМС №19 от 07.02.2014 г.

Към 30.06.2014 г. ПУДООС е предоставил временни безлихвени заеми на Националния доверителен екофонд (НДЕФ) в размер на 5,7 млн. лв. въз основа на тристранно споразумение между ПУДООС, НДЕФ и МФ. Временният безлихвен заем е предоставен за реализирането на проектите и ще бъде върнат за сметка на намаление на наличностите по сметката за продажба на предписани единици след верифициране на разходите от независими международни одитори, съгласно изискванията на австрийската страна.

Въз основа на Решенията на Управителния съвет предприятието е предоставило временни безлихвени заеми на общините в размер на 3,2 млн. лв. Отпуснатите безлихвени заеми на общините подлежат на връщане на ПУДООС според подписани споразумения между двете страни.

Средства за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия

Със Закона за държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2014 г. средствата по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 4.1.1 за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 70 млн. лева. Финансовите средства се предоставят по бюджетите на министерства, ведомства и общини въз основа на решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС.

Към 30.06.2014 г. с Постановления № 116/2014 г. и № 180/2014 г. на МС са одобрени допълнителни разходи от резерва по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 4.1.1 от ЗДБРБ за 2014 г. съответно в размер на 26,7 млн. лв. и 28,3 млн. лева. Общият размер на допълнително предоставените с двете постановления на Министерския съвет средства за превенция, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е 55,0 млн. лева. От тях по бюджетите на общините са предоставени 42,8 млн. лв., а по бюджетите на министерства и ведомства - 12,2 млн. лв.

Бюджетните средства се осигуряват за превантивни дейности от Националната програма за защита при бедствия и годишния план за нейното изпълнение през 2014 г., за разплащане на разходи за проведени спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, завършване на обекти, които се изпълняват етапно, за възстановяване на сгради и инфраструктурни обекти и за възстановителна помощ на физически лица, чиито жилища са увредени от бедствие. Част от предоставените средства са за преодоляване на последици от наводненията, предизвикани от проливните дъждове и бури на територията на областите Варна, Добрич, Велико Търново, Габрово, Видин, Монтана, София и разплащане на извършените аварийно-възстановителни работи.

За полугодieto на 2014 г. от предоставените на общините средства са възстановени 1,1 млн. лв. от обекти, които са приключени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на отчетените данни и анализа на изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2014 г. могат да се направят следните изводи:

- Към средата на годината се очертава сериозно изоставане в изпълнението на разчетите по приходите, което не може да бъде компенсирано за сметка на заложения буфер по чл. 55 на ЗДБРБ за 2014 г.
- От страна на разходите се очертава напрежение при финансирането на здравноосигурителни плащания по бюджета на НЗОК, което налага активни действия от страна на касата за подобряване на контролните механизми и контрола върху разходите.
- Съществува напрежение при разплащането на извършените дейности по проекти по замразените ОП „Околна среда” и две оси на ОП „Регионално развитие”.
- Приетите от Народното събрание промени в ЗБНЗОК за 2014 г. не могат да отговорят на очертаните се рискове в хода на бюджетното изпълнение, като допълнителното ограничаване на разходите по бюджетите на министерствата и ведомствата може да доведе до сериозни затруднения при финансирането на някои бюджетни системи през последните месеци на годината.
- Средствата на разположение във фискалния резерв са разчетени да обезпечат единствено финансирането на планирания дефицит и предстоящите плащания по обслужването на държавния дълг до края на 2014 г. и в началото на 2015 г., както и да осигурят необходимата ликвидност при текущото изпълнение на бюджета.
- Очертаните се тенденции в приходите и разходите и сериозният натиск върху бюджетната позиция налагат да се обърне актуализация на ЗДБРБ за 2014 г.

В допълнение на гореизложеното е необходимо извършването на задълбочени анализи и предприемането на мерки в отделни бюджетни системи:

- ✓ Предприемат се мерки за подобряване на събираемостта на приходите.
- ✓ Във връзка с приетите от Народното събрание допълнителни ограничения с промените в чл. 55 на ЗДБРБ за 2014 г. е необходимо да се предприемат съответните действия за спазване на утвърдените размери на разходите за 2014 г., както и на свитите максимални размери на новите задължения за разходи през 2014 г.
- ✓ В контекста на сериозното забавяне в приходите и необходимостта от мерки за ограничаване на разходите се извършва преглед на изпълнението на проектите по Публичната инвестиционна програма.
- ✓ АДФИ, съвместно със звената за вътрешен одит на министерствата и ведомствата извършиха одитни проверки за направените от ПРБ разходи и поетите финансови задължения и ангажименти, както и анализ на съответствието им със Закона за бюджета и последващото влияние върху бюджетните параметри, включително върху дефицита на начислена основа.
- ✓ Извършва се анализ на фактическото състояние и фазата на изпълнение на проектите по Оперативните програми на ЕС с оглед да бъде минимизиран риска от загуба на средства и да се преценят възможностите за осигуряване на ресурс за сметка на националния бюджет до възстановяването на средствата от ЕК.
- ✓ В рамките на действащото законодателство се търсят възможности за укрепване на здравната система с мерки, които да доведат до по-добър контрол върху разходите, съответно по-ефективно управление на финансовите ресурси на НЗОК, така че бюджетът на НЗОК за 2014 г. да приключи успешно в рамките на актуализацията му.